

De Nieuwe naam



door
Jda Keller

Nijkerk - G. F. Callenbach

DE NIEUWE NAAM

DOOR

IDA KELLER



NIJKERK — G. F. CALLENBACH



„Ik ben blij, dat jehul gekomen zijt.” sprak Maria, . . . blz. 66

HOOFDSTUK I.

Eerste kennismaking.

't Kon juist niet gerekend worden tot de genoeglijkheden des levens om dag in dag uit, in weer en wind, achter een stalletje in de open lucht te zitten met een of andere koopwaar — in den zomer met kersen, bessen, pruimen — in het najaar met appels, peren, noten — in den winter met chocolade en suikergoed of ook wel afgedragen kleedingstukken en half versleten schoenen. Toch was dit Rebekka's bedrijf, waarmee zij het dagelijksch brood moest winnen voor haar, haar oudsten broer Emmanuël, en nog een broertje en een zusje. Emmanuël verdiende ook wel af en toe een kleinigheid als schoenpoetser bij den weg, doch er kwamen dagen te veel, dat hij hoegenaamd niets inbracht. Dat was bij regen en wind, wanneer de meeste voorbijgangers geen stuiver voor het opknappen van hun schoenen over hadden, die toch dadelijk weer bezoedeld werden door het slijk der straten.

Rebekka was de oudste van het gezin, dat nog slechts bestond uit vier weezen; want vader en moeder sliepen beiden reeds den doodsslaap op het kerkhof buiten de stad. Van klein kind af was zij aan het marktlevens ge-

woon geweest. Toen zij nog nauwelijks loopen kon, placht moeder Praag, als zij druk was met haar werk of boodschappen moest doen, haar bij vader op de markt te brengen, opdat deze op haar passen zou. Het was nog gezellig voor Brammie, haar man — redeneerde de vrouw — zijn dochttertje om zich heen te hebben in die lange uren, dat hij daar in zijn tent moest zitten; want vroeger, in de goede dagen, toen het bedrijf nog florissant was, gelijk vader het noemde, had hij een overdekte tent gehad in plaats van het open stalletje van nu. Hij verkocht toen ook geen fruit, maar tweedehandsch goed: kleeven en zelfs meubelstukken, die hij eerst zelf van een opkoper overgenomen had en die hij met goede winst van de hand hoopte te doen. Maar sedert Abraham Praag gestorven was, scheen de handel niet meer zoo te vloten; zijn vrouw verdiende tenminste lang datgene niet, wat hij bij elkaar gescharreld had. Of het kwam doordat zij er zoo den slag niet van had, of doordat haar stem, waar ze de koopers mee lokken moest, zoo luid niet schalde als de zijne, wist zij niet; wel, dat zij minder verkocht en ook dat haar verdiensten minder waren. Ten slotte moest de overdekte tent op het midden van de markt vervangen worden door het open stalletje ter zijde van het marktgewoel.

Somtijds kwamen er dagen, dat vrouw Praag genoodzaakt was om thuis te blijven en zich door Rebekka te doen vervangen. Zij was dan erg hoesterig en haar borst deed zeer, ook al ten gevolge van de overmatige inspanning, die zij eischte van haar longen en

haar keel. Zij was toch nooit te voren gewoon geweest, haar koopwaren uit te roepen op de markt, en het bleek heel spoedig, dat zij daar ook niet tegen bestand was. De hoest werd gaandeweg erger, de pijn in de borst heviger, zoodat zij de noodzakelijkheid begon in te zien van er een dokter bij te halen. Deze begreep terstond, dat het den verkeerden weg opging met vrouw Praag. Hij verbood haar het zitten op de markt, schreef medicijnen voor en beval haar ten laatste geheel in huis te blijven, zoodat Rebekka nu wel voorgoed moeders plaats moest innemen achter het stalletje op de markt.

Het werd van lieverlede erger met vrouw Praag, vooral toen de zomer voorbij was en een natte, gure herfst zijn intrede deed: totdat de Novembermaand, die voor zoo menig teer gestel de doodelijke beslissing brengt, haar uit dit leven deed scheiden. Schreiend stond Rebekka met de jongere kinderen om moeders schamele stervenssponde op het armelijk kamertje der derde verdieping in de overbevolkte achterbuurt. Daar lag ze, de vrouw, voor wie het leven weinig vreugde, maar wel veel moeite en zorg had gebracht. Haar wachtte nog de laatste strijd. De doodsengel, de koning der verschrikking, trad nader. Kwam hij om de banden te slaken, die haar boeiden aan deze aarde en haar over te brengen naar dat heerlijk oord, waar geen moeite of zorg wordt gekend, in de ruste, die daar overblijft voor het volk van God? Wenkte haar aan den ingang van de doodsvalei een hemelsche Lichtgestalte, die haar wilde geleiden naar de kust van vrede, blijdschap en eeuwige geluk-

zaligheid? Kende zij als haar Heer en Heiland Hem, die eenmaal gesproken heeft: „Uw hart worde niet ontroerd: in het huis mijns Vaders zijn vele woningen; Ik ga heen om u plaats te bereiden?” Zag zij Zijnaangezicht haar tegen-
 glanzen in het dal der schaduwe des doods? He-
 laas neen; als haar Verlosser, Schulduitdelger
 en Zaligmaker kende zij den Heere Jezus
 Christus niet. Zijn naam had zij dikwijls hooren
 noemen en ook zelf wel op de lippen genomen,
 maar dan als een stopwoord, met minachting;
 want zij was een Jodin en miskende den waren
 Koning Israëls, den beloofden en reeds ver-
 schenen Messias. Zij had eigenlijk nooit veel
 aan Hem gedacht. Zij wist ook maar heel vaag,
 dat Hij door haar volk was uitgeworpen en
 als een gevloekte was gestorven aan het
 smadelijk kruis. Zij had zich nooit de moeite
 gegeven, iets meer van Hem te weten te
 komen. De zorgen en lasten en beslommeringen
 van het leven hadden haar ook altijd zoo ge-
 heel vervuld. En nu de aardse last haar van
 de schouders viel, ach, nu ging zij in duister-
 nis heen en diepe schaduwen spreidden zich
 over haar geest. Zij had af en toe sinds den
 dood van haar man de plichten van haar
 Israëlietischen godsdienst waargenomen, maar
 niet al te dikwijls. Bij het Joodsche volk wordt
 dit van de vrouw ook niet zoozeer gevergd;
 de man is daar aansprakelijk voor. Maar nu,
 in haar doodsure, wenschte zij toch wel hierin
 wat ijveriger te zijn geweest. Misschien had
 haar dit ten goede kunnen komen in de onbe-
 kende plaats waar zij nu heen ging.

„Doe een gebed, Manuël, mijn zoon,” pre-

velde zij met stervende lippen. En de knaap, het hoofd bedekkende met zijn versleten muts, sprak met bevende lippen een Hebreeuwsch gebed tot den God zijner vaderen. En onder zijn snikkende gebeden blies zijn moeder den laatsten adem uit.

Sinds was Rebekka hoofd van het gezin geweest, en de voornaamste broodwinster; want met het ouderlijk gezag had zij ook het bedrijf van haar ouders overgenomen.

HOOFDSTUK II.

Verdriet en zorg.

't Was een heldere, stille herfstdag in September. Overal lagen de dorre, bruine bladeren op de pleinen en langs de grachten verspreid, want het had den vorigen dag hevig gestormd. Maar nu scheen de zon en verspreidde een zacht licht over de geteisterde boomen en kale pleinen met hun verwelkende bloemen, een tooneel van sterven en vergaan. Rebekka zat ouder gewoonte achter haar stalletje, 'twelk thans beladen was met appels, peren en noten. Zij zag er vermoeid en eenigszins verdrietig uit. Den vorigen avond was Emmanuël thuisgekomen, zoo goed als zonder verdiensten en daarbij met schoenen aan, waarvan de eene zijn geheele zool was kwijtgeraakt. Zij 'bezat geen geld om de schoenen te laten repareeren en aan nieuwe viel natuurlijk heelemaal niet te denken, zelfs al waren het tweede-

of derdehandsche. Nu zat hij thuis met zijn schoenbak en zijn poetsgerei, want op zijn kousen kon hij toch de straat niet opgaan en klompen had hij ook niet. En dat juist vandaag, nu het zulk een mooie, heldere dag was, zoo bij uitstek gunstig voor zijn beroep. Menig kantoorheer, die bij zulk weder in het koffieuur een grachtje omgelopen had, liet, voor hij naar het kantoor terugkeerde, zijn schoenen nog even oppoetsen; ja, zelfs de jonge juffrouwen, die op weg naar school hadden loopen spelen en stoeien, lieten haar laarzen van stof en vuil ontdoen en in de gauwigheid wat opwrijven. Op zulke dagen had Emmanuël wel eens een gulden of vijf en twintig stuivers thuisgebracht. Het was dus wel erg, dat hij juist nu ledig thuis moest zitten.

Rebekka had hem verzocht op de markt te komen en achter haar stalletje plaats te nemen; zijn schoenen zouden daar niet in het oog vallen en hij kon zoo heerlijk luid voor haar roepen om de koopers te trekken. Maar hij wilde volstrekt niet aan haar verzoek voldoen en bleef koppig bij zijn weigering volharden. Wel had hij zich bereid verklaard de kamer op te redderen, de vaten om te wasschen en de twee jongere kinderen, wanneer zij uit school kwamen, bij zich thuis te houden. Dat was het eenige, waartoe Rebekka hem had kunnen bewegen.

Er lag een pijnlijke trek op haar jeugdig gezichtje, terwijl zij over een en ander nadacht. Hoe aan schoenen voor haar broer te komen? Zelf bezat ze geen andere dan die ze aan had, en die waren ver van nieuw, ook al herhaal-

delijk gestukt. Haar peinzende blik gleed over het markttooneel en de voorbijtrekkende voetgangers, zonder dat ze zich rekenschap gaf van hetgeen zich aan haar oog vertoonde. Het stalletje lag nog opgestapeld met fruit; zij had nog maar weinig verkocht, doch het was ook pas morgen en de markt nog niet in vollen gang. De grootste drukte kwam in het middaguur, wanneer de huismoeders het ochtendwerk achter den rug hadden en de mannen na den schafttijd weer naar hun werk terug waren.

Rebekka, die thans vijftien jaar telde, was klein voor haar leeftijd, zoodat men haar licht een paar jaar jonger had geschat, indien haar gelaat niet de zorgzame uitdrukking van een volwassen vrouw had vertoond. Zij was een echt kindvrouwkje, jong in jaren, maar rijp in zorg en ervaring. Haar donkerbruine oogen stonden peinzend en nadenkend en er lag reeds een groef tusschen de dichte, zwarte wenkbrauwen als van kommer en leed. Zij was armelijk gekleed, doch zij maakte op wie haar zag den indruk van netheid en van zindelijkheid. Het zwarte, glanzige haar, tot een dikke vlecht ineengestrengeld, droeg zij van achteren opgebonden. Een groote schort met halve mouwen bedekte grootendeels de armelijkheid van haar kleeding.

Zoo zat Rebekka op dien Septembermorgen als gewoonlijk haar begunstigers af te wachten, diep in gedachten en vol zorg, toen een vroolijke, heldere mannenstem haar wekte uit haar mijmering.

„Nog niets verkocht, Rebekka?”

De stem kwam van achter haar rug. Zij keerde zich haastig om en terwijl zij ontkenkend het hoofd schudde, gleed een flauwe glimlach over haar gelaat.

„’t Zal wel komen, wacht den middag eerst maar eens af,” troostte de stem. „Op zoo’n mooien dag als heden moet je goede zaken maken, wat ik je zeg! Tob maar niet, het zal wel losloopen.”

De spreker, die dichtbij gekomen was, keek haar onderzoekend aan.

„Dat is het niet, waarover ik tob,” zei Rebekka zacht; „’t is over heel iets anders.”

„Wat dan?” vroeg de man, terwijl hij dichterbij haar kwam.

Rebekka zag tot hem op, voordat zij antwoordde. ’t Was een lange, jonge man, die voor haar stond, van omstreeks vier of vijfentwintig jaar. Hij had hetzelfde donkere uitzicht met haar gemeen, hetwelk den Israëliet kenmerkt. Hij was fatsoenlijk gekleed en zag er niet slecht uit. Over het geheel scheen hij beter in zijn doen te zijn dan Rebekka. Het was Jozef Mortier, haar overbuurman, die er een boekwinkel op na hield en tevens zijn nering dreef op de markt. Hij had haar bijna van haar geboorte af gekend, gelijk hij zelf beweerde, en was steeds zeer bevriend geweest met het huisgezin Praag. Wanneer Jozef op de markt stond met zijn boekenstalletje, nam zijn zuster Lea den winkel waar. Deze was met den bij hen inwonenden tachtigjarigen grootvader al de familie, welke hij bezat. Zij was krom en wanstaltig, liep mank en had een uiterlijk, dat op het eerste gezicht eer afstootte dan aantrok.

Maar zij was goedhartig en medelijdend van aard en wie haar van dichterbij kende, moest zich aangetrokken voelen door haar innerlijke deugden en hoedanigheden. Rebekka hield ook van Lea en het arme meisje, in plaats van jaloersch en afgunstig te zien op het lieve gezichtje, en de knappe gestalte harer vriendin, koesterde wederkeerig een bewonderende vereering en een vurige liefde voor deze.

Het was uit hoofde van deze zusterlijke vriendschap, dat Rebekka meermalen ook met den broeder in aanraking kwam en deze haar gaarne met zijn diensten ter zijde stond, waar hij maar kon, in de eerste plaats bij het inslaan harer waren.

„Nu, vertel eens, wat er aan schort,” vervolgde Jozef, terwijl hij nog steeds met een rustigen blik op haar bleef nederzien. En nu maakte Rebekka hem deelgenoot van haar zorg over Emmanuëls schoenen en zijn gedwongen tehuiszijn.

„Dat is een leelijk geval,” zei Jozef nadenkend. „De schoenen zijn tegenwoordig zoo duur, zelfs de halfsleetsche. Ik wou, dat ik je helpen kon, Rebekka, maar ik zie er nog geen gat in. Doch,” vervolgde hij bemoedigend, „je kunt nooit weten, wat goede zaken je vandaag nog doet. Zet je zorgen nog een poosje op zij en wacht eerst den avond eens af.”

En met een vriendelijken groet begaf hij zich, een deuntje fluitende, naar zijn standplaats aan de andere zijde van de markt.

HOOFDSTUK III.

Een gedenkwaardige achtermiddag.

't Liep dien dag druk op de markt. Er kwamen veel koopers en nog meer kijkers. 't Wemelde van menschen uit de achterbuurt, maar ook nette burgerlieden wandelden langs de smalle paadjes, die de tenten van elkander scheidden, en genoten van het gezellig drukke marktgedoe. Rebekka begon haar verdriet en kommer te vergeten door de oplettendheid, die zij aan haar koopwaar wijden moest. Roepen en schreeuwen, als de anderen om haar heen, deed zij echter niet. Zij zat maar stil en keek met smeekende vraagoogen de voorbijgangers aan, die voor haar stalletje halt maakten en haar koopwaar bekeken en betastten. Dan vroeg zij wel en prees haar waar aan, maar zij forceerde haar longen niet, denkende aan haar overleden moeder, wie dit zoo duur te staan was gekomen. Benjamin, haar jongste broertje, was, vóór hij naar de middagschool ging, met een kannetje koffie komen aandragen, terwijl Eva, het zusje, boterhammen meebracht. Nu waren zij weer naar school en Manuël zat — tenminste zoo stelde zij het zich voor — verdrietig op zijn eentje thuis voor het venster te kniezen, dat op een binnenplaats uitzag.

Maar Rebekka's aandacht werd nu geheel bepaald bij haar nering. Verscheidene menschen waren haar reeds voorbij geloopt, sommigen hadden even voor haar stalletje stil gehouden en anderen hadden voor een of twee dubbeltjes

bij haar gekocht. 't Waren allen gewone menschen geweest, zooals Rebekka meestal te zien kreeg. Maar het persoontje, 'twelk thans voor haar stalletje stilhield en haar aanzag, wekte een ongewone belangstelling bij haar op. Het was een jong meisje van ongeveer dertien jaar; misschien iets ouder. Zij droeg een keurig donkerblauw mantelpakje met fijn geborduurd kraagje aan den hals, waarover glanzend goud-blond haar van onder een allerliefst hoedje in krullen nederviel. 't Was echter niet zoozeer haar net gekleed figuurtje als wel haar opvallend gezichtje, 'twelk Rebekka's aandacht in zoo sterke mate boeide. Want van onder den hoed met zijden rand, waarover een krans van rozenknoppen en groene bladeren geslingerd lag, keken een paar oogen Rebekka aan, als vergeet-mij-niet zoo blauw. Die oogen stonden in een ovaal, lelieblank gezichtje, waarop een rozig blosje scherp zich afteekende, als bij dalende zonne het avondrood zoo zacht en lieflijk. Zij was rank en tenger van gestalte en ofschoon fraai, toch niet opzichtig gekleed; integendeel verried geheel haar kleeding deftigheid en goeden smaak. Men kon haar aanzien, dat zij een kind van welgestelde ouders moest zijn.

Rebekka's donkere vermoeide oogen staarden met zacht vragenden blik in de blauwe kijkers tegenover haar en zagen toen verlangend naar de kleine gehandschoende hand der jonge dame, of deze haar fruit ook keuren zou. Een schaduw van teleurstelling gleed over haar gezicht, toen dit niet het geval bleek, en onwillekeurig ontsnapte een diepe zucht

haar borst. Zij moest aan Emmanuëls schoenen denken, of zij wilde of niet.

Het meisje keek haar met een meewarigen glimlach aan.

„Waarom zucht je zoo?” vroeg zij zacht op zulk een belangstellenden toon, dat Rebekka's gelaat ineens opklaarde.

„Ik hoopte, dat u wat van mij koopen zou,” bekende Rebekka, „omdat u zoo lang bleef staan.”

„Verkoop je alleen maar vruchten, of ook nog wel iets anders?”

„Op het oogenblik niet anders dan dit,” zei de jonge koopvrouw, op haar vruchten wijzende. „Doch er zijn ook wel dagen, b.v. in den winter, dat ik kleeren en wat ik maar krijgen kan verkoop, zooals schoenen, boeken en andere dingen.”

„Ja? Dus ook boeken en speelgoed, en wat men maar weg doen wil, nietwaar?”

„Alles, wat maar eenige waarde heeft, koop ik op, zoodra de vruchtentijd ten einde loopt.”

„Vind je het niet een naar leven, ik bedoel een hard leven om hier altijd te moeten zitten, weer of geen weer?” vroeg het jonge meisje medelijdend. „Die andere menschen daar hebben een overdekte tent, maar hier is het zoo onbeschat.”

„Vroeger bezaten wij ook zulk een tent,” zei Rebekka met een zucht. „Dat was in den goeden ouden tijd, toen vader nog leefde en zelf op de markt stond.”

„Och, is je vader dood?”

„En moeder ook,” liet Rebekka er zacht op volgen.

„Ben je dan nu heel alleen?” vroeg de lieve spreekster, met zulk een medelijdende uitdrukking in haar oogen, dat zij ineens geheel Rebekka's hart won.

Deze vertelde nu, hoe zij met hun vieren weezen waren overgebleven en hoe zij als de oudste voornamelijk den kost moest winnen.

Een ongekend gevoel van warmte en opwellende genegenheid deed haar plotseling haar vertrouwen schenken aan het onbekende, innemende, maar bevoorrechte jonge meisje. Zij deed het niet om te klagen of te vragen, maar haar gemoed drong haar tot spreken, nu zij zooveel medegevoel las in de lieve oogen, die met ernst en belangstelling in de hare blikten. Zag zij niet, hoe daar een plotseling opwellende traan met veel moeite teruggedrongen werd? En hoorde zij niet opnieuw die zachte stem haar toespreken?

„Dan ben je wel te beklagen, als je je beide ouders mist. Waar woon je?”

Rebekka noemde de straat en het huisnummer. Alhoewel zij haar bezoeker deelgenootte van haar omstandigheden had gemaakt, had toch zeker kiesch gevoel haar weerhouden melding te maken van het geval met de schoenen van haar broer. Dat zou gelijk hebben gestaan met bedelen, en dat wilde zij niet, voor nog zooveel.

„Geef mij voor een kwartje noten, asjeblieft,” zei het dametje, haar taschje openend, waarin zich haar beursje bevond. „Ik kan ze makkelijk meenemen, zie je? En zou je misschien eens bij mij aan huis willen komen? Ik heb, geloof ik, nog wel een en ander, dat voor je nering

geschikt zal zijn, als de vruchtentijd voorbij is en je naar iets anders omzien moet om te verkoopen."

Een bos van blijdschap steeg Rebekka naar het gelaat.

„Natuurlijk hoef je het niet van mij te koopen," zei het jonge meisje met een glimlach. „Wat ik missen kan, geef ik je present. Wacht, ik zal je mijn adres geven. Kom maar in het avonduur, dan vind je mij zeker thuis, want overdag moet ik natuurlijk naar school. En dat zou jou ook wel niet schikken. Vanmiddag hebben we vrijaf; zoo komt het, dat ik met het mooie weer eens wat ben gaan markten."

Zij scheurde een blaadje papier uit een klein notitieboekje, schreef er haar adres op en overhandigde het aan Rebekka.

„Kom morgenavond maar," zei ze nog eens.

Daarna nam ze de gekochte noten in ontvangst en met een vriendelijken glimlach als afscheidsgroet verdween zij in het drukke marktgewoel. Nog even kon Rebekka haar naoogen; weldra was zij haar echter kwijt.

't Was voor de jonge koopvrouw alsof de zon nu helderder scheen dan een poosje geleden en al haar zorgen van haar weggenomen waren. Zulk een koopster had zij nog nooit bij haar stalletje gehad, die zoo lang met haar sprak en haar zoo veel belangstelling toonde. Het was inderdaad een gedenkwaardige achtermiddag voor haar geworden.

HOOFDSTUK IV.

Tehuis.

De middag ging voorbij. Eindelijk was het uur van opbreken gekomen en alle tenten en stalletjes werden voor dien dag ontruimd. Rebekka begon ook aanstalten te maken om naar huis te gaan. Zij had in het vervolg van den dag nog vrij goede zaken gedaan, zoodat er niet veel van haar koopwaar was overgebleven. Met verheuging liet zij het overschot in den grooten, zwarten zak glijden, dien zij onder haar boezelaar droeg en daar op haar japon had vastgespeld. En nu naar huis, naar Manuël en de kinderen! Haar broer zou blij zijn, als hij haar zag, want ongetwijfeld zou de dag hem lang zijn gevallen. Dus haastte Rebekka zich met het opbergen van haar stalletje, 'twelk zij onderbracht in een nabijzijnd pakhuis, aan welks eigenaar zij wekelijks eenig staangeld betaalde. En dan met rassche schreden naar huis.

Het was een nauw straatje, eigenlijk niet meer dan een steeg van de Jodenbuurt, waar zich Rebekka's woning bevond. De meeste huisdeuren stonden open, naar oud Oostersch gebruik; want de bevolking leefde grootendeels op straat. De deur van Rebekka's woning maakte geen uitzondering op den algemeenen regel; de bewoners van een en twee hoog dachten er niet aan haar telkens te sluiten. Dat zou noodelooze moeite zijn, beweerden zij. En daar Rebekka, gelijk gezegd, geheel

boven, op de derde verdieping woonde, kon zij hen daar niet toe dwingen.

De ongeverfde trap was misschien eenmaal wit geweest, doch had sedert al haar oorspronkelijke reinheid en smetteloosheid verloren en een zeer grauw aanzien verkregen. Zij was zoo smal en kort van treden, daarbij zoo uitgesleten en hobbelig, dat het voor een vreemdeling moeilijk was haar te beklimmen; men moest goed aan haar gewend zijn, wilde men niet telkens gevaar loopen naar beneden te tuimelen. Maar Rebekka klom, zonder aarzeling, met vlugge schreden naar boven.

Er was nergens een tusschendeur, die trap en portaal van elkaar scheidde. Wanneer zij dat wilden, konden de verschillende bewoners zoo bij elkander binnenloopen. De verstandhouding tusschen de „trappen”, waarmede de menschen bedoeld werden, die op die trappen woonden, was echter goed.

Boven gekomen, trad Rebekka een half openstaande deur binnen, die toegang verleende tot het vertrek, 'twelk zij met haar gezin bewoonde. 't Was een tamelijk ruime kamer met het uitzicht op een achterplaats, waarop een roestige pomp stond in de schaduw van een half vermolmden boom. De kamer was sober gemeubeld, doch vertoonde de sporen eener werkzame vrouwenhand. Het zag er knap en zindelijk uit. Dat was het werk van Rebekka, alvorens zij 's morgens haar dagtaak begon, nadat Emmanuël naar zijn werk en de kleineren naar school waren gegaan.

Er stond een oude latafel, die ontdaan was van al het koper, dat er in betere dagen aan

had geprikt. Vier tamelijk knappe stoelen met rieten zitting, een oude rieten armstoel en een vierkante tafel maakten in hoofdzaak de verdere meubileering uit. In een hoek stond een ijzeren ledikant, waarin de kleinsten sliepen, terwijl in den muur naast een kast zich een bedstede bevond, die Rebekka gebruikte. Een aangrenzend vertrek, dat oorspronkelijk voor keuken had gediend, bevatte Emmanuëls slaapgelegenheid.

Toen Rebekka binnentrad, vond zij haar broer bij het venster in een stuiversblad zitten kijken, dat hij eens op straat van een anderen schoenpoetser had gekocht. 't Was echter te donker om te lezen, want de oude kastanjeboom, nog half in zijn blad, verhief zijn kruin juist tot de hoogte van het venster. Benjamin en Eva zaten op den grond met knikkers te spelen. Een flauw vuurtje brandde in een oud komfoor, waarop Manuël den theepot had gezet om hem warm te houden voor Rebekka. Een oude klok, nog een bruidsgeschenk voor de overleden moeder, hing dicht bij de bedstede aan den wand.

Manuël zag op van zijn blad, toen Rebekka binnentrad. Er lag een norsche uitdrukking op zijn anders niet onvriendelijk jongensgezicht.

„Hoe heb je het vandaag gehad, Manuël?” vroeg zijn zuster vriendelijk. „Is de dag je ook lang gevallen? Of ging het nogal?”

„'t Zou wat!” zei de knaap boos. „Daar is me ook wat aan, als je met dit mooie weer gedwongen bent om thuis te zitten! 'k Had zoo fijn wat kunnen verdienen, als je me maar aan een paar schoenen had willen helpen.”

„Je weet,” antwoordde Rebekka zachtmoedig, „dat ik daartoe op het oogenblik niet bij machte was. Misschien krijg ik eerstdaags een kans om op de markt een koopje te doen, maar zoolang zul je geduld moeten oefenen. 'k Heb vandaag nogal wat verdiend, maar je weet, dat er nog het een en ander betaald moet worden van verleden week. Kom, kijk wat vriendelijker, jongen; 't zal vandaag of morgen wel weer terecht komen. Heb je de aardappelen geschild, gelijk ik je verzocht heb?”

Dit had Manuel gedaan, ofschoon lang niet op zijn zuinigst, want met de schil was menig stukje aardappel meegegaan, zooals Rebekka terstond zag, toen zij in het schillenbakje keek. Zij ging nu ijverig aan het werk, deed petroleum in het stel en zette de pan met aardappelen op, nadat zij het stel had aangestoken. Benjamin en Eva keken hunkerend naar de voorbereidselen voor het middagmaal, die hun oudste zuster maakte. 't Bestond uit aardappelen met vet, waarin een paar uien gebakken werden, maar het smaakte hun uitmuntend, toen het eenmaal op tafel stond.

Na het eten bracht Rebekka de beide jongste kinderen naar bed. Toen stak zij de lamp aan en ging bij de tafel zitten om een paar kousen te dichten. Onder al die bezigheden door was haar geest al maar bezig gebleven met het verrassende bezoek dien middag bij haar stalletje en zij kon niet nalaten, nu zij rustig bij elkaar waren, er met Emmanuël over te spreken. Het gezicht van den jongen helderde op.

„Wie weet,” zei hij, „wat je daar krijgt, als

je er morgen heengaat; misschien wel een paar schoenen, die ik zou kunnen dragen."

Dat vooruitzicht maakte hem in eens weer opgewekt en spraakzaam.

„Ik had gedacht," vervolgde hij, „aan Jozef Mortier te vragen, of hij mij morgen een paar schoenen leenen wil, alleen maar voor op den dag. Ik zal ze hem dadelijk terugbrengen, als ik thuis kom. Want als het morgen weer zulk mooi weer is, zou het jammer zijn, indien ik thuis moest blijven."

„Ik geloof niet, dat hij ons helpen kan," aarzelde Rebekka. „Ik heb hem gesproken vanmorgen."

„Maar je hebt hem zeker niet gevraagd, of hij mij schoenen leenen wilde, is het wel?" vroeg Manuël. „Toe, Rebekka, doe het maar; we kunnen er hem wel wat fruit voor geven; voor zijn vriendelijkheid, bedoel ik."

„Ik zal zien," zei Rebekka, twijfelend aan den goeden uitslag.

HOOFDSTUK V.

Tweeërlei avondbezoek.

De oude klok in Rebekka's woonvertrek liet negen slepende slagen hooren. Emmanuël had zijn slaapvertrek opgezocht en sliep gerust na de verveling van dien voor hem zoo langen dag. Ook de beide kleinsten waren ingeslapen en nu zat Rebekka alleen. Zij had de lamp lager

gedraaid, opdat het licht de slapenden niet hinderen zou. Haar kousen waren gestopt en met het papiertje in haar hand, waarop het lieve jonge meisje, dat zulk een diepen indruk op haar gemaakt had, haar adres geschreven had, peinsde zij over het bezoek, dat zij morgen brengen moest. „Marie Rudelse — Landweg — Parkzicht — bij Buitenlust” stond op het briefje dat zij reeds vanbuiten kende. Buitenlust zoo heette het huis, had zij Rebekka beduid, waar Parkzicht bij behoorde, en op Parkzicht woonde zij. Het was een goed eind buiten de stad gelegen aan den Landweg, een druk beganen weg, waar men ook des avonds niet bang behoefde te zijn, omdat er altijd fietsers en wandelaars langs kwamen. Zij had Rebekka echter aangeraden toch maar vroeg te komen, als het nog licht was, omdat het bij donker altijd onaangenaam was zich op een onbekenden weg te bevinden.

„Het zal het beste zijn,” overlegde Rebekka, „dat ik om een uur of zes op pad ga. Ik zal wat vroeger zien weg te komen van de markt en als Manuël morgen toch weer thuis moet blijven, omdat hij geen schoenen heeft, dan kan hij best de aardappelen opzetten, vóórat ik thuis kom.”

Zoo peinzende, had zij niet opgemerkt, dat er op de kamerdeur was geklopt. 't Geklop herhaalde zich en tegelijkertijd verscheen een hoofd om den hoek van de deur.

„Zit je zoo in donker, Rebekka?” fluisterde een zachte stem. „Zeker om de kinderen, dat ze niet wakker zullen worden.”

Rebekka had het hoofd omgewend, want zij

zat met den rug naar de deur; en nu ontwaarde zij haar vriendin Lea.

„Kom binnen, Lea,” verzocht Rebekka vriendelijk, „en blijf een oogenblikje, als je tijd hebt.”

De binnentredende kwam wat dichter onder het licht van de lamp. Nu eerst kon men zien, hoe mismaakt en ongelukkig zij was, de arme! Toch lag er over haar niet fraaie trekken een uitdrukking van goedheid en zachtheid verspreid, welke een opmerkzamen beschouwer wel in het oog vallen moest. Dat zij evenals Rebekka tot het volk der Joden behoorde, bleek uit een zeker iets in haar gelaat, dat zelden bedriegt.

„Hoe is het vandaag gegaan?” vroeg Lea belangstellend. „Nogal goede zaken gemaakt?”

„Ja, vrij goed,” zei haar vriendin.

„Mijn broer vertelde, dat je er zoo verdrietig uitzag vanmorgen en dat dit kwam, doordat Manuël niet uit kon gaan, omdat hij geen schoenen had. Arme jongen! Hij is blijkbaar den geheelen dag in een slecht humeur geweest, want toen ik hem vanmiddag in de deur zag staan en hem riep, wilde hij niet komen en gaf zelfs geen antwoord. Maar weet je, wat ik al gedacht heb? Hij kan mijn schoenen morgen wel aankrijgen; ze zijn hem misschien wel wat groot, maar dat zal hem niet hinderen, nietwaar? Grootvaders oude pantoffels staan er nog; die trek ik wel aan. Nu, wat zeg je van mijn voorstel?”

„Je bent een lieve vriendin, Lea,” zei Rebekka geroerd. „Altijd weet je raad te bedenken, al-

tijd en in alles. Ik zou niet weten, wat ik zonder je beginnen moest."

Een stille glans verspreidde zich over Lea's gezicht, dat nu bijna mooi werd. De hartelijke waardeering harer vriendin was haar schoonste belooning. Nu behoefde Manuël morgen niet thuis te blijven zonder wat te verdienen en zij, Lea, zou met plezier zich het ongerief van op kousen te moeten loopen voor hem getroosten, want zij wist zeer goed, dat haar grootvader de pantoffels zelf noodig had. Dat was maar een list geweest, die zij had bedacht om Rebekka het aannemen van haar voorstel gemakkelijk te maken.

Lea bleef nog een poosje zitten praten en Rebekka vertelde haar van het gesprek, dat zij met een jongejuffrouw op de markt had gehad, en liet haar het adres zien, 'twelk deze haar gaf. Lea verheugde zich zeer om Rebekka's wil en zei, dat zij Marie Rudelse ook wel zou hebben willen zien. „Maar je zult me veel van haar vertellen, als je bij haar geweest bent, is het niet?" verzocht zij dringend.

„Ik zie en hoor zoo weinig van wat er in de wereld omgaat; want je weet, dat ik haast altijd thuis ben voor grootvader en den winkel. Als mijn broer in zijn winkel niet zulk een grooten schat van boeken er op nahield, zou ik niet weten, wat ik met die lange dagen aanmoest. Maar er is in den winkel altijd wat op te ruimen en af te stoffen, en dat is een geluk."

„Je moet wel heel wijs en geleerd worden, Lea," zei Rebekka, „als je al de boeken lezen wilt, die je in handen krijgt."

„Och,” weerde Lea haar af, „er zijn veel boeken bij, waar ik toch niets van begrijp en daarom lees ik er maar weinig in. Ik doe het soms uit verveling, totdat Jozef van de markt terugkomt. De beste en de mooiste boeken neemt hij natuurlijk altijd mee naar zijn kraam. Ik wou, dat ik eens een mooi boek vond, een boek, waarvan ik zeker wist, dat alles waar gebeurd was. Dat zou ik gaarne lezen, dunkt me.”

Den volgenden dag ging Emmanuël de straat op met Lea's schoenen aan zijn voeten. En ook Rebekka was in een opgewekte stemming naar de markt gegaan, vol van het bezoek, dat zij dien avond afleggen moest. Het was een glanzende Septemberdag; het weer kon niet fraaier. Juist toen het op den grooten toren zes sloeg, begaf zij zich naar den Landweg op pad. Zij was wat vroeger naar huis teruggekeerd dan anders, om het middageten klaar te maken, want Manuël bleef den geheelen dag op straat. Nadat zij met de kleinsten gegeten en Manuëls portie in een pannetje ter zijde gezet had, opdat hij het bij zijn thuiskomst dadelijk nuttigen kon, had zij zich voor de wandeling gereed gemaakt. Benjamin en Eva moesten thuis blijven, totdat hun oudste broer terug was. Rebekka had zich zoo goed mogelijk opgeknapt, alvorens zich op straat te vertoonen, want zij wilde gaarne een fatsoenlijken indruk maken, wanneer zij zich op Buitenlust aanmeldde.

't Was nog tamelijk licht op straat, hoewel het in de huizen al donkerde. Rebekka liep vlug en bevond zich na een dik half uur reeds

buiten de stad, op den Landweg. Zij moest echter nog een stevig eindje verder, al eer zij het landgoed Buitenlust bereikte, dat, een weinig terzijde gelegen, door een diepe sloot van den weg gescheiden was. Over de sloot lag een bruggetje en het bruggetje gaf toegang tot een ijzeren hek. Het huis zelf kon men van den weg af niet zien; wel dat, hetwelk door den park- en boschwachter werd bewoond en daarom Parkzicht heette, en dat schilderachtig tusschen het oud geboomte zichtbaar werd. Hier moest Rebekka zich aanmelden.

Zij ging het bruggetje over en trok aan de schel van het ijzeren hek, dat alreeds gesloten was. Slechts even bleef zij in spanning wachten. Toen zag zij tusschen het geboomte vlug een kleine gestalte naderen. Rebekka herkende dadelijk haar vriendinnetje van den vorigen dag. Zij droeg thans een licht japonnetje, waarover een wit boezelaar, en was blootshoofds. Het weelderig haar golfde nu los en vrij over haar schouders. Met een blijden glimlach begroette zij Rebekka reeds in de verte: „Ik heb al naar u zitten uitkijken,” zei ze, „en moeder wacht u ook. Kom maar gauw mee naar binnen.”

Vlug als een hinde ging ze Rebekka voor en deze volgde met een kloppend hart, af en toe een schuchteren blik om zich heen werpende in het ver zich uitstrekkende park met het donkere geboomte op den achtergrond en scherp daartegen uitkomende het statige witte huis met de breede zijgevels en het hooge bordes. En om Marie's ouderlijke woning

wuifden de boomen hun statige kruinen, als riepen ook zij Rebekka een welkom toe. Naast het huis stroomde een zacht vlietende beek, terwijl een kleine bloementuin aan de achterzijde was gelegen. Ofschoon slechts een onderdeel van het groote buiten, was Parkzicht op zichzelf ook reeds een lief verblijf.

Buitenlust behoorde aan een schatrijke, kinderlooze weduwe, een barones, die het met een gezelschapsjuffrouw en een paar bejaarde dienstboden bewoonde. Deze dienstboden waren getrouwde lieden, eigenlijk huisbewaarders, waarvan de man als huisknecht, de vrouw als keukenmeid dienst deed, bijgestaan door een werkmeisje. De bewoners van Parkzicht waren maar drie in getal: de opzichter Rudelse, diens vrouw en eenige dochter Maria. Een twintigjarige zoon had er de voorkeur aan gegeven om de zee te bevaren en verre landen te gaan zien.

Maria deed de deur van haar ouderlijke woning, die zij aan had laten staan, wijd open en leidde Rebekka de lichte, vroolijke woonkamer binnen, welke vier ramen bezat, waarvan twee op den tuin en twee andere over de beek op een gedeelte van het park en het daarachter gelegen bosch uitzagen. Keurige gordijnen hingen voor deze ramen, welker kozijnen vol stonden met geraniums en andere bloemen. De kamer zelf zag er net en goed onderhouden uit. Het ameublement was wel juist niet kostbaar, maar degelijk en soliede, en er hingen een paar mooie schilderijen aan de wanden, die met gebloemd behang waren bedekt. Een friesche staartklok

tikte in een hoek bij een der zijvensters en een kanarie zong in een koperen kooi, die als goud blonk, wanneer de zon er op scheen. Een vierkante tafel was tusschen de beide voorvensters geschoven. Daarop stond het theegoed, netjes gerangschikt. In een hooggerugden mahoniehouten armstoel zat de heer des huizes, een man van middelbaren leeftijd, met een knap voorkomen en een vriendelijk gelaat, een pijp te rooken. Dat was Maria's vader. Zijn vrouw, die tegenover hem zat, was bezig met het verstellen van een kleedingstuk, toen haar dochttertje met Rebekka binnentrad. Met vriendelijke belangstelling verwelkomden beiden de vreemde bezoeker, van wie Maria hun verteld had, dat zij een Jodinetje was en voor wie zij een beroep op de goedhartigheid van haar ouders had gedaan.

„Welzoo, Rebekka,” zei de heer Rudelse, haar een stoel aanwijzende, „daar doe je goed aan, dat je de gemaakte afspraak niet vergeten hebt. Mijn dochttertje heeft ons gisteren verteld, dat ze op de markt met je gesproken had. Ga zitten, mijn kind, en denk dat je bij vrienden bent.”

Maria's moeder knikte bij deze woorden van haar man de bezoeker vriendelijk toe en stond op om thee te schenken, waarvan ze ook een kopje voor Rebekka neerzette, die zich in het eerst wel wat verlegen voelde, maar wier schroom spoedig plaats maakte voor een gevoel van dankbaarheid, toen zij opmerkte, met hoeveel oplettendheid zij hier bejegend werd. Want helaas maar al te dikwijls had zij van de zijde der Christenen niet

anders dan minachting en geringschatting ondervonden, omdat zij een Jodin was. Maar deze menschen, inplaats van geringschattend haar te bejegenen, bleken haar vriendelijk en welwillend gezind.

„Je behoort tot het oude volk, je bent een dochter Abrahams, is het niet?” opende de gastheer zijn gesprek met haar.

„Ja, mijnheer,” zei Rebekka zacht.

„Dat is een groote onderscheiding; want gelijk je weet, zijn de Israëlieten van oude tijden af Gods uitverkoren volk geweest. Mijn dochttertje vertelde mij, dat je beide ouders overleden zijn en dat je den kost verdient voor je broertjes en je zusje. Is dat zoo?”

„Ja, mijnheer,” antwoordde Rebekka met een blos.

„Dan hoop ik, mijn kind, dat je moogt ervaren, wat de God van je vaderen in Zijn Woord beloofd heeft, dat Hij een Vader der weezen is, en dat je Hem ook als je Vader moogt leeren kennen.”

Nu begon de heer Rudelse navraag te doen naar Rebekka's omstandigheden en den toestand van het huisgezin. En zonder te klagen of het medelijden op te wekken verhaalde Rebekka kort en eenvoudig haar geschiedenis, welke door den heer Rudelse en zijn vrouw met aandoening werd aangehoord. De laatste voelde haar moederhart opengaan, als zij dacht aan de twee kleinsten, die zoo jong nog de liefde hunner ouders ontberen moesten. En zij nam zich voor hen eens te gaan bezoeken.

Toen Rebekka dien avond zich naar huis begaf, was zij voorzien van een oud valies,

stijf volgepropt met gedragen kleedingstukken, eenige boeken om te verkoopen en twee paar laarzen, terwijl zij uitgenoodigd werd nog eens terug te komen. Met een hart overvloeiende van dankbaarheid, had zij Parkzicht verlaten. Maria, die haar iets uit haar spaarpot had mogen geven, bracht Rebekka tot aan het hek en beloofde, als zij een middag vrij had van school, op de markt weer eens naar haar te zullen komen kijken.

Daar het spoedig geheel donker zou zijn op den weg, had de heer Rudelse Rebekka bij haar eerste bezoek niet te lang bij zich willen houden uit vrees, dat zij op de terugreis misschien onaangenaamheden ondervinden zou. Maar zij had zulk een gunstigen indruk op hem gemaakt, dat hij haar nadrukkelijk beloven liet, nog eens weer op Parkzicht te komen.

HOOFDSTUK VI.

Iets om over te denken.

Er waren bij de schatten, die Rebekka thuisbracht, werkelijk een paar laarzen geweest, die Emmanuël pasten. Het waren rijglaarzen van Maria en ofschoon die wel wat vreemd uitkwamen bij de niet al te lange pijpen van Manuëls jongensbroek, was hij er toch mee in zijn schik. Lea had dus haar eigendom terug bekomen en behoefde thans niet meer op kousen rond te stappen.

Rebekka had haar vriendin alles verteld van haar bezoek op Parkzicht en van de groote vriendelijkheid, waarmede zij ontvangen was, en Lea had van heeler harte daarin gedeeld. Bij den inhoud der tasch waren enkele stukken, afgedragen kleertjes van Maria geweest, welke deze te klein geworden waren, maar die nog in een vrij goeden staat verkeerden en uitstekend door Eva konden worden gedragen. Wat daarvoor niet in aanmerking kwam, kon op de markt worden verkocht, evenals het stapeltje boeken, die de heer Rudelse bij elkan- der had gezocht.

„Lea,” zei Rebekka, toen haar vriendin den volgenden avond bij haar kwam, nadat Manuël en de kinderen naar bed waren gegaan, „ik heb een gedachte, die mij voortdurend bezig houdt. Die heer zei, dat God, de Jehova onzer vaders, gezegd heeft, dat Hij een Vader der weezen is en dat dit in Zijn Woord moet staan. Ik heb dat nooit geweten of gezien; weet jij soms, of dit zoo in onze boeken geschreven staat?”

Lea keek peinzend in het flauwe schijnsel der lamp, doch antwoordde niet terstond.

„Omdat,” vervolgde Rebekka, „als dat zoo was en ik het zéker wist, ik mij niet meer zoo bezorgd zou maken over vele dingen, als ik thans doe; want een vader zorgt en waakt over zijn kinderen. Een gewone vader kan niet altijd voor zijn kinderen doen, wat hij zou willen; maar als God, onze Jehova, zich een Vader der weezen noemt, kunnen wij alles van Hem verwachten, wat goed is, want Hij is immers rijk en almachtig. Ik wou, dat ik eens

goed wist, waar dat staat. Het zal misschien wel in een van de boeken staan, die je broer in zijn winkel heeft."

"Ja," antwoordde Lea, „dat geloof ik wel. Ik herinner mij, dat ik het eens gelezen heb in een van de psalmen van onzen koning David. 't Was uit het Hebreeuwsch vertaald. 't Was, geloof ik, een Oud Testament, dat ik tusschen de boeken vond."

„Dus je weet zeker, dat het in een van onze eigen boeken geschreven staat?" vroeg Rebekka verblijd. „Ik was eerst bang, dat het in een boek van de Christenen stond, ofschoon die heer zei van in Gods Woord. Het is een heerlijke gedachte. Had ik het maar altijd geweten. Als je eens weer in den winkel aan het afstoffen bent, wil je mij dan het genoeg doen om te zien, of je dat boek nog hebt?"

„Een Vader der weezen," dacht zij nog, nadat Lea reeds lang vertrokken was, „ik zou er gaarne gedurig aan denken, wanneer ik moeilijkheden heb of bezorgd ben voor den dag van morgen."

De dagen volgden elkander snel op en regen zich aaneen tot weken. Als naar gewoonte oefende Rebekka haar dagelijksch bedrijf uit en zat zij dag aan dag op de markt. Met de vruchten was het echter gedaan; zij verkocht nu allerlei goederen, waar Jozef Mortier haar tegen een geringen prijs aan hielp.

Rebekka had Maria niet meer op de markt gezien na het bezoek, door haar op Parkzicht gebracht. Misschien, dacht zij, kwam dit, doordat het weder voortdurend nat en ongunstig was. Ook had zij niets meer vernomen van

Maria's ouders, de vriendelijke menschen, die haar zoo gunstig gezind bleken. En zonder bepaalde uitnoodiging durfde zij uit zichzelf er niet weer heen te gaan. Zij begon te denken, dat ze haar reeds vergeten waren en dat Maria het ook bij dit eene bezoek wel zou laten. Zij kon ook niet weten, dat Maria's moeder dag aan dag uitkeek naar gunstiger weder om haar voornemen ten uitvoer te brengen en de weezen Praag te gaan bezoeken. Eenigszins neerslachtig gestemd zat zij dagelijks op de markt in het gure Novemberweer.

Het was thans na langen tijd voor het eerst een droge, heldere dag. Tegen twaalf uur was de zon doorgekomen en hoewel ze hoege-naamd geen warmte verleende, bescheen zij toch het marktgewoel met een opwekkenden, vriendelijken glans. 't Was Woensdagmiddag, de scholen hadden vrij. Rebekka's oogen dwaalden over de voorbijgangers, die in de nauwe doorgangen door elkaar krioelden, toen opeens een blijde gloed haar gelaat overtoog. Onder de menschen, die heen en weer golfd, ontwaarde zij Maria Rudelse, die zoekend rondkeek. Een oogenblik, en ook zij kreeg Rebekka in het oog, en deze zag, hoe zij zich haastig een doorgang naar het stalletje zocht te banen.

„Ik ben blij, dat ik je gevonden heb, Rebekka,” begon ze; „ik zocht je overal, want ik was de plek vergeten, waar ik je den vorigen keer had ontmoet. Hoe gaat het?”

Maria stak haar kleine gehandschoende hand uit en drukte die van Rebekka met warmte.

„Het was al dien tijd zulk nat weer,” vervolgde Maria, „dat moeder niet wilde toestaan,

dat ik na schooltijd nog wat rondliep; anders was ik wel eerder bij je gekomen. En moeder ook. Zij verlangt je weer te zien en wil ook gaarne kennis maken met je broertjes en je zusje. Moeder heeft zoo'n innig medelijden met jullie allemaal, omdat je geen vader en moeder meer hebt."

Met een meewarigen blik zagen de blauwe oogen het Joodsche meisje aan.

"Het is heerlijk, nietwaar, dat God gezegd heeft, dat Hij de Vader der weezen is? Vader herinnerde je nog dien avond aan dat woord, weet je wel?"

"Ja," zei Rebekka, „ik heb er dikwijls aan gedacht, maar ik weet niet, waar ik dit woord ergens vinden moet. Uw vader zei, dat het in Gods Woord staat; ik zou het gaarne zelf zien staan en lezen. Het is heel troostrijk om aan te denken."

"Zou je het gaarne zelf lezen?" vroeg Maria snel. „O, maar dat kan ik je wel laten zien. Ik heb het zelf in mijn Bijbeltje staan. Zou je dat ter leen willen hebben? Zeg het maar gerust."

Rebekka keek Maria onderzoekend aan. Zij was immers een Christin? Zou het misschien ook verkeerd zijn, dat aanbod te aanvaarden? Doch nieuwsgierigheid overwon haar twijfel en ze zei, dat ze gaarne Maria's boek ter leen wilde hebben.

"Goed," beloofde deze, „ik zal het je Zaterdag na schooltijd brengen. Doch 't is waar ook, dan zit je niet hier op de markt, maar zeker thuis. Vind je goed, dat ik je mijn Bijbeltje thuis kom brengen?"

Rebekka verzekerde, dat dit haar veel plezier zou doen. Zij vond het toch ook wel een eer, dat het net gekleede Christenmeisje zulks wilde doen. Er werd dus afgesproken, dat Maria aanstaanden Zaterdag na den morgenschooltijd, alvorens op de fiets, die ze in de school mocht laten staan, naar huis terug te keeren, Rebekka zou komen opzoeken. De kinderen waren dan ook thuis en Maria verlangde er juist naar om hen te zien. „En,” besloot zij, „je zult nog veel meer in mijn Bijbeltje vinden, waar je op de markt, als je zoo stil zit, aan denken kunt, behalve de plaats, waar vader over sprak en die in een van de psalmen staat.”

De psalmen, die waren immers geschreven door de grooten uit Israël, dat wist Rebekka. Als de psalmen in Maria's boek stonden, behoefde zij ook niet bevreesd te zijn, dat het een verkeerd boek was, 'twelk zij in handen zou krijgen. Haar ongerustheid te dien opzichte week derhalve en zij dacht, hoe heerlijk het zou zijn, samen met Lea in dat boek te lezen. Met dankbare vreugde verklaarde zij zich bereid het boek in ontvangst te nemen, als Maria haar kwam bezoeken. En toen deze was heengegaan, had zij weer iets meer om over te denken, namelijk het beloofde boek.

HOOFDSTUK VII.

Christin en Jodin.

De Zaterdagmiddag kwam. Rebekka keek in gespannen verwachting naar Maria uit. Zij had

Benjamin en Eva thuis weten te houden, doch Manuël was met een paar makkers gaan wandelen. Hij stelde geen belang in de komst van het vreemde meisje.

Zonder veel moeite vond Maria de aangeduide woning. Daar zich geen schel aan de voordeur bevond, begon zij omzichtig naar boven te klimmen, tot zij op de derde verdieping was aangeland. Rebekka hoorde haar voetstappen op de trap en deed haastig de kamerdeur open. En daar stond Maria nu in Rebekka's armelijk woonvertrek. Maar 't was er zindelijk en knap, dat zag zij aanstonds en daarom nam zij ook maar onmiddellijk den stoel in bezit, dien Rebekka haar aanbood.

Lea had van de overzijde der straat achter de winkelruiten, die ter oorzaak van den Sabbat gesloten waren, Maria bij haar vriendin zien binnengaan. Zij had ook wel gaarne eens bezoek ontvangen van het meisje, waarvan Rebekka haar zooveel liefs had verteld; doch thans naar haar vriendin toe te gaan zou onbescheiden zijn en daarom verheugde zij zich maar in het vooruitzicht er later wel van te zullen hooren.

Maria had haar Bijbeltje meegebracht. 't Was een volledig Oud en Nieuw Testament in één band. Bij de plaats in psalm 68: „Hij is een Vader der weezen,” had ze een leesteecken gelegd en het vers aangestreept. Nadat de bezoeker met Benjamin en Eva eenige vriendelijke woorden gewisseld en hun uit naam van haar moeder een paar reepjes chocolade gegeven had, ontvingen de kinderen van hun oudere zuster verlof op straat te



Maria wees Rebekka de plaats, welke haar zooveel
te denken had gegeven. blz. 39

gaan spelen en nu waren Rebekka en Maria alleen en konden zij ongestoord met elkander spreken.

Maria wees Rebekka de plaats, welke haar zooveel te denken had gegeven. „Je kunt het Boek houden, zoolang je wilt,” zei ze vriendelijk. „Je mag het geheel doorlezen. Ik denk, dat het je veel troost zal geven; want er staan behalve die ééne tekst nog zeer veel andere heerlijke dingen in geschreven. Heb je nooit zulk een Bijbel gehad?”

„Neen,” zei Rebekka.

„O, maar dan denk ik, dat vader er je gaarne een ten geschenke zal geven, wanneer je dien zou willen hebben,” verzekerde Maria. „Dit is mijn eigen Bijbeltje en daarom kan ik het niet voorgoed missen; ik ben gewoon er elken avond in te lezen, voordat ik naar bed ga. Ik zou het niet gaarne willen missen. Ik ken wel is waar enkele plaatsen geheel vanbuiten, maar toch, te denken dat ik mijn Bijbeltje moest missen, dat zou mij allen troost benemen.”

„Is het dan zoo'n kostbare schat?” vroeg Rebekka, aandachtig het kleinood beschouwende, 'twelk haar bezoekerster nog steeds in de hand hield.

„O ja,” bevestigde deze, „want je leert er den weg naar den hemel uit kennen, weet je. De Bijbel leert ons, hoe wij leven moeten hier op aarde, en wijst ons den weg om eenmaal daar te komen, waar geen moeite, verdriet en zorgen meer zijn. Ik bedoel de Hemelsche gelukzaligheid. Daar is niemand meer eenzaam, arm of ziek, en ook niet be-

droefd; want er staat van die plaats geschreven, dat God zelf alle tranen van de oogen zal afwischen. Het is het Hemelsche Jeruzalem, waarvan gesproken wordt."

"Staat dit alles in dat boekje?" vroeg Rebekka verwonderd.

"Ja, en nog veel meer. Lees er maar in en je zult het zelf vinden, juist zooals ik het je vertel. Wanneer je in het Oude Testament leest, zal je daarin de Profeten leeren kennen van je eigen volk, Jesaja, Jeremia en nog vele anderen."

"Die van onzen verwachten Messias geprofeteerd hebben? Ik weet van hen alleen maar van hooren zeggen, een heel klein beetje. Vader placht mij hun namen te noemen, vroeger, toen ik nog een klein meisje was en hij mij vertelde, als ik bij hem op de markt zat en het niet druk was met de negotie. Emmanuël heeft ook onze Hebreeuwsche gebeden geleerd, maar veel meer weet ik van de Schrift niet af dan alleen de geschiedenissen van Adam en Eva en sommige anderen. Moeder hield zich nooit veel met die dingen bezig; anders had ik er misschien meer van geweten."

"Er wordt in mijn Bijbeltje ook gesproken over den Messias," zei Maria, en een bos kleurde haar lief gelaat, want zij gevoelde, dat zij zich op gevaarlijk terrein begaf.

"Ja? weet je ook, waar ergens?"

Maria sloeg het Nieuwe Testament op bij de Evangeliën.

"Lees echter eerst, wat je eigen Profeet zegt," raadde zij. „Wacht, ik zal bij het 53ste hoofdstuk van Jesaja een vouw leggen; dat

hindert niet. Dan kun je de plaats altijd terugvinden. En wanneer je dat hoofdstuk goed gelezen hebt, dan moet je eens zien, wat daaromtrent geschreven staat in het tweede gedeelte van het Boek, dat ik je aanwees.

„Wil je mij over eenigen tijd het Boekje zelf terug komen brengen bij ons aan huis? Ik veronderstel, dat moeder, als zij tenminste dan nog niet bij je geweest mocht zijn, wel weer een en ander voor je zal hebben klaar gelegd. Moeder sprak laatst van een manteltje, dat mij te klein is en dat je zusje wel zou kunnen dragen, al is het haar nu misschien nog wat te groot. 't Is wollig en warm en zal haar te pas komen in den winter.”

„Mag ik het Boekje een dag of veertien houden?” verzocht Rebekka.

Maria zei, dat zij het met plezier zoo lang zou afstaan, waarop afgesproken werd, dat Rebekka het zelf terug zou brengen op een Zondagmiddag; er was dan toch geen markt, en Maria zou thuisblijven. Benjamin en Eva mochten meekomen en Manuël ook, maar Rebekka dacht, dat hij misschien wel liever bij zijn kameraads zou blijven.

Nadat dit alles nauwkeurig afgesproken was, stond Maria op en namen de beide meisjes met de vriendschappelijkste gevoelens afscheid van elkander. De stevige handdruk, dien het in allen deele bevoorrechte Christenmeisje aan het eenzame, arme, ouderlooze Jodinnetje gaf, werd beantwoord met niet minder stevigheid. En toch bestond er groot onderscheid tusschen deze twee; want niet alleen op stoffelijk gebied had Maria veel op Rebekka voor, die

ook in geestelijken zin tot de armsten der armsten behoorde, wyl nog nimmer een straal van het Goddelijk licht, dat in Christus ons is opgegaan, haar verduisterd hart had bereikt.

Weifelend en schroomvallig, met onzekere hand, had het Christenmeisje den kandelaar opgeheven met het licht van Gods waarheid en heilsbeloften, 'twelk voor Rebekka's voet moest schijnen op haar doornig en hobbelig pad naar de Eeuwigheid. Staat in de Schrift: „Rijken en armen ontmoeten elkander, de Heere heeft ze beiden gemaakt,” ook Christenen en Joden worden te zamen gebracht en dat maar niet toevallig, neen, het is Gods werk. Hij had er Zijn wijze bedoeling mede, dat Maria, het Christenmeisje, in aanraking kwam met Rebekka, de Israëlietische, opdat het eerste als zijn werktuig dienen zou tot het eeuwig heil der laatste. Christin en Jodin beiden ontvingen in haar jeugdijaren een Hemelsche roeping, maar op verschillende wijze.

HOOFDSTUK VIII.

De schat in den akker.

Zoodra Maria vertrokken was, kwam Lea den winkel uit en begaf zich naar boven. Zij vond Rebekka bij de tafel gezeten met het Bijbeltje op haar schoot. Het lag opengeslagen bij het 53ste hoofdstuk van Jesaja.

„Kom hier bij mij zitten, Lea,” zei Rebekka, „en ik zal je alles vertellen van mijn bezoek.

Je hebt Maria zeker wel zien komen en gaan?"

Lea bevestigde dit vermoeden slechts met een hoofdknik.

„Zie eens," vervolgde Rebekka, „dit Boekje bracht zij voor mij mee om te lezen. Die goede woorden, je weet wel, waarover ik je laatst sprak, staan er waarlijk in; zij zijn van onzen koning David. 't Komt precies uit, zooals je gezegd hebt; ik heb het met mijn eigen oogen gelezen: Hij is een Vader der weezen. Je behoeft nu geen moeite meer te doen om een ander boek voor mij te zoeken."

Lea volgde met aandacht de plaatsen, die Rebekka haar wees en samen lazen zij den geheelen 68sten psalm. Toen vestigde Rebekka weder haar aandacht op Jesaja 53, dat schoone hoofdstuk, waarin de profeet de geschiedenis van den Verlosser vooruit heeft saamgevat. Dat had Lea evenmin als Rebekka ooit hooren lezen. Lang lazen zij verder in de stilte, die daar in de achterkamer rondom haar heerschte.

„En," zeide Rebekka, nadat zij met diepe aandoening de ontroerende woorden gelezen hadden, welke zij omtrent den Grooten Lijder opgeteekend vonden, „Maria heeft gezegd, dat ik nu, in verband daarmede, dit gedeelte uit het Boekje moest lezen," en zij sloeg het Nieuwe Testament open bij de Evangeliën. Nog nooit hadden zij zulk een sabbat beleefd. De stilte, die in de kamer stond; de klok, die zoo rustig tikte; Rebekka's duidelijke stem, waarmede zij Lea voorlas, langzaam, doch verstaanbaar — dat alles werkte samen om dezen middag onvergetelijk te maken. Uur na uur verliep en nog steeds zaten de

vriendinnen bij elkander in de lezing van Gods Woord verdiept. Eindelijk werd de stilte verbroken door luid klinkende voetstappen op de trap. Emmanuël kwam naar boven. Rebekka verborg haastig het kostbare boekje tusschen de plooiën van haar kleed; onwillekeurig, als bij geheime ingeving, besloot zij haar broeder nog geen deelgenoot te maken van haar nieuw verworven kennis. Zij was begonnen te graven. Een zeker iets zeide haar, dat zij bezig was een schat te delven, waarvan zij de grootte nog niet overzag. Zij wilde daaromtrent echter voor zichzelf tot meerdere helderheid komen, alvorens verkeerd zaad — want dat kòn het immers nog wel zijn — te strooien in haars broeders ontvankelijk, voor twijfel zoo vatbaar gemoed.

Lea stond nu op om heen te gaan. Er lag een ongewone ernst op haar gelaat, een uitdrukking van diep nadenken in haar oogen. Rebekka volgde haar vriendin tot op het portaal bij de trap.

„Je komt terug, nietwaar Lea,” vroeg zij fluisterend, „om nog meer te hooren uit het Boek?”

„Heel graag,” antwoordde Lea, „ik wensch het geheele boek te kennen. Ik kom zoo dikwijls als ik kan, 's avonds, als de kinderen slapen en mijn broer thuis is om op den winkel te passen. O Rebekka, zou dat alles wáár kunnen zijn, wat in dat Boekje staat?”

„Ik geloof,” bekende Rebekka aarzelend, „dat het een Christenbijbel is; want Maria is een Christin. Maar omdat al de geschiedenissen van onze eigene richters en profeten er ook

in staan, kan het toch in geen geval kwaad, te weten wat zij zeggen. Spreek er echter nog maar niet met je broer en je grootvader over; je kunt nooit weten, hoe ze het opnemen. Ik mag het boekje veertien dagen houden; en nu het eenmaal hier is en ik aan Maria beloofd heb er in te lezen, nu wil ik niet gaarne onvriendelijk jegens haar zijn. Bovendien hebben haar ouders mij veel goeds bewezen. Weliswaar zijn zij Christenen; doch nog nooit heeft iemand mij zooveel liefde bewezen." En Rebekka schudde nadenkend haar hoofd.

Lea klom de trap af, arme mismaaakte, die zij was. Doch in haar gemoed trilde een snaar, die nog nimmer tevoren was aangeraakt geworden. Nu had een onzichtbare Hand met teedere vingers voor het eerst haar in beweging gebracht.

Nadat Lea vertrokken was en de kinderen, die al spoedig na Emmanuël thuiskwamen, hun avondboterham genuttigd hadden en naar bed waren gebracht, stak Rebekka, wijl inmiddels de Sabbat verstreken was, de lamp aan en begon zij opnieuw de lezing van Gods Woord. Zij was eenmaal begonnen te graven en groef nu steeds dieper om de schatten te vinden, die daar verborgen lagen en voor welker bezit zij eenmaal alles prijs geven zou. Zoo zat zij lang op dien avond; bijna tot middernacht. Toen sloot zij het Bijbeltje toe met vermoeide oogen en een diepen zucht en legde zich op haar legerstede. Maar wonderlijke dingen deden zich nu voor aan haar geest. Nooit gehoorde klanken, als van ver verwijderde muziek, doortrilden haar

ziel. En al maar, al maar door, terwijl zij half slapend, half wakend, wegzonk in de rust, hoorde zij dezelfde woorden: „Maar Hij is om onze overtredingen verwond; om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf, die ons den vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden.” De werkelijkheid dezer woorden, de verlossing door Christus volbracht in Zijn bitteren zoendood aan het smadelijk vloekhout, was de schat, die voor haar nog lag verborgen in den akker des Woords. Haar ziel was met het stof van ongeloof, onwetendheid en vooroordeel bezwaard. Een lijdende Messias, een aan een kruis geklonken Verlosser, met doornen gekroond, met wonden overdekt, kon dat de Koning zijn, die de schuld uitdelgde van geheel haar volk?

Twijfel en onrust begonnen haar te kwellen. Zij had de geschiedenis van de kruisiging gelezen en haar in verband gebracht met hetgeen Jesaja in hoofdstuk 53 had geprofeteerd.

„Ik zal het Lea morgenavond ook voorlezen, dat gedeelte,” besloot zij, alvorens in te slapen. „We kunnen er samen over spreken. En dan wil ik weten, wat er nog meer over dien Persoon van Nazareth geschreven staat.”

Rebekka was dus begonnen te graven; zij had zich voorgenomen, ijverig en volhardend haar onderzoekingen voort te zetten. En God zelf zou haar werk bekronen met haar het heil te doen vinden, aan haar vaderen en ook aan haar beloofd. De schat bleef voor het oogenblik nog verborgen voor haar vorschenden blik; doch niet voor altijd. Eens zou hij

haar in de oogen stralen, heerlijker dan goud en edele steenen. Die belofte was haar toegezegd, haar zoowel als iederen anderen graver, die delft in den kostbaren akker van het Goddelijke getuigenis.

HOOFDSTUK IX.

Hongerend en dorstend naar de gerechtigheid.

Arme Lea keerde naar het bedompte winkel-huis terug met een geheel nieuw gevoel in haar hart. Een duffe, mufte lucht, veroorzaakt door een groot aantal oude boeken in een enge ruimte, welke alleen ververscht werd als de winkel deur geopend werd, sloeg haar tegen. 't Weer was in den laatsten tijd guur geweest en vandaag was het Sabbat, dan werd de deur steeds dichtgehouden.

Lea's broeder zat in het kamertje achter den winkel aan de vierkante, vervelooze tafel, waarover een groen kleed lag gespreid. Tegenover hem zat de oude grootvader, een grijsaard met sneeuw wit haar, die halfkindsch was.

„Je bent lang weggebleven, Lea,” begon Jozef, zoodra hij zijn zuster zag. „Grootvader en ik hebben een stillen middag gehad, zoo met ons tweeën alleen.”

Hij keek haar oplettend aan. De vochtige glans in haar oogen en de ongewone uitdrukking op haar gelaat ontgingen hem evenmin als haar stilzwijgendheid.

„Is er iets niet in orde met Rebekka?” informeerde hij belangstellend.

„O neen; alles is goed met haar,” stelde Lea hem echter gerust.

Toen zij dien avond haar slaapvertrek opgezocht en zich ter ruste begeven had, kon zij evenals Rebekka den slaap maar niet vatten. Lang lag zij na te denken over het groote nieuws, dat zij in het geleende boek harer vriendin gelezen had. Zij was zich volkomen bewust, hoe arm, gebrekkig en misvormd zij was, hoezeer zij verschilde van andere meisjes, die recht van lijf en leden waren en er lief uitzagen, en zij had dat bewustzijn altijd geduldig met zich omgedragen. Toch waren er oogenblikken in haar leven geweest, dat het haar bittere smart veroorzaakte; dan had zij in haar eenzaam kamertje heete tranen geschreid. Maar heden avond dacht zij niet aan zichzelf. Voor haar geest verrees het beeld van Een, van wien Rebekka haar had voorgelezen uit den profeet Jesaja: „Hij was veracht, en de onwaardigste onder de menschen; als wij Hem aanzagen, zoo was er geen gestalte, dat wij Hem zouden begeerd hebben.” Dus ook Hij verschilde, evenals zij, van andere menschen. Wel niet in denzelfden zin, dat begreep zij wel; doch er stond zoo met nadruk van Hem geschreven, dat Hij veracht was, dus afgescheiden van de anderen en de onwaardigste van allen.

Zij gevoelde verwantschap aan Hem, al was Hij dan ook door de grooten onder haar volk versmaad geworden. Hoe meer zij over Hem dacht, hoe schooner Hij zich aan haar ziels-

oog vertoonde, en een zeker hongerig verlangen om meer van Hem te weten bekreep haar. Van zijn omwandeling onder het volk, zijn goetdoen en liefdevol machtsbetoon wist zij nog niets. Dat waren schatten, die zij later ontdekken zou.

Morgen was het Zondag, de rustdag der Christenen. Dan was er geen markt. Rebekka bleef dan meestal thuis om de wasch te doen en haar kamer een flinke beurt te geven. Maar daarna zou zij nu wel in het kostbare boekje gaan lezen, en Lea kon eerst des avonds naar haar toe gaan, want Jozef was des Zondags gewoon een flinke wandeling te doen of eenig ander vermaak te zoeken, dat de Joodsche wet hem op den Sabbat verbood. Doch zij kon Rebekka verzoeken haar het boek af te staan, zoolang deze 's Maandags op de markt moest zitten, waar de drukte en het gewoel om haar heen aandachtig lezen toch onmogelijk maakten. Ja, dat zou zij doen. En met dit besluit trachtte zij den slaap te vatten.

Zij had dien avond niet veel behoefte gevoeld aan haar avondeten, vervuld als zij was met nieuwe, nooit gekende gewaarwordingen. Maar nu zij zoo lang wakker lag, gevoelde zij zich eenigszins flauw en hongerig worden. Doch die honger was niets in vergelijking met het hongerig begeeren haars harten, 'twelk zich van haar meester maakte, nu zij al meer en meer zich zocht te verdiepen in de groote heilswaarheden, die zich aanvankelijk aan haar ziel begonnen te openbaren. Het was de honger en dorst naar de gerechtigheid, waarvan de Heiland zelf in de Zaligsprekingen in

de Bergrede heeft beloofd: „Zalig zijn die honger en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden.” De honger, die Lea begon te kwellen, zou haar doen verlangen naar Hemelsche verzadiging, ofschoon zij zelve zich aanvankelijk daarvan nog niet bewust was.

HOOFDSTUK X.

Een eeuwig Godsgeschenk.

Rebekka had het kostbare Bijbeltje aan Lea afgestaan voor de uren, dat zij er zelf niets aan had. Maar 's avonds, wanneer de kleintjes sliepen, zaten de vriendinnen trouw bij elkaar om samen te lezen en het gelezene te overdenken. 's Middags, wanneer grootvader in zijn stoel zat te dommelen en geen lust in een praatje had, genoot Lea alleen van haar lectuur, zoodat zij Rebekka ver vooruit kwam. De hoofdstukken, die haar het meest boeiden, wees zij deze aan en zij sprak daarover met zooveel vuur en gloed, dat haar vriendin verlangend werd ze ook te leeren kennen.

In Lea's hart begon het goede zaad te ontkiemen als in een weltoebereiden akker. De Persoon van den Zaligmaker stond haar in al zijn verheven majesteit en Goddelijke liefde zoo levendig voor den geest, alsof zij Hem waarlijk zag en hoorde. Zij wandelde met Hem langs het Galileesche meer, was met de discipelen aan Zijn voeten gezeten op den berg of

met Maria in haar huis te Bethanië, en ademloos luisterde zij naar de woorden, die van Zijn gezegende lippen vloeiden. Zij zag Hem in liefdevol erbarmen zich heenbuigen naar de zondaren, die tot Hem kwamen met hun bezwaard gemoed en aanschouwde de blijken van Zijn teedere wondermacht. Zij wist, hoe Hij aan het kruis was genageld en stervende voor Zijn aanklagers en beulen gebeden had: „Vader, vergeef het hun; want zij weten niet, wat zij doen.” Toen zij dat gelezen had, was zij in snikken uitgebarsten en met den hoofdman had zij uitgeroepen: „Waarlijk, deze was Gods Zoon!” Zij vergat haar eigen ongelukkig bestaan geheel en al, om zich te verliezen in Zijn lijden en Zijn smarten. Wat was haar kruis, in vergelijking met het Zijne. Wat waren de spotwoorden, waarmee onbarmhartige jongens haar somtijds kwelden, bij den smaad, die op Hem was neergekomen. Indien Hij nog op aarde te vinden ware en onder de menschen rondwandelde, zij zou tot Hem gaan; niets en niemand zou haar kunnen weerhouden. Zij hield er zich vast van overtuigd, dat Hij ook op haar Zijn genezende hand zou leggen en met liefdevol erbarmen haar arm, mismaakt lichaam veranderen zou. Maar dat was toch haar hoogste begeeren niet. Neen, zij wenschte Hemzelf te bezitten. Dat was het eeuwig Gods-geschenk, waarnaar haar hongerige ziel het meest uitging. Van Zijn lippen in haar ziel te mogen hooren weerklinken, evenals die andere vrouw: „Uw zonden zijn u vergeven, ga heen in vrede,” dat moest heerlijk zijn!

Lang dacht Lea over deze dingen na, maar

zij sprak met niemand, zelfs niet met Rebekka, over haar innerlijken gemoedstoestand. Zij gevoelde, dat Rebekka nog niet ver genoeg gevorderd was om haar hierin te kunnen verstaan. Wel was ook het hart van haar vriendin geopend, maar het ging bij deze alles veel langzamer. Misschien gevoelde zij niet die innerlijke behoefte aan vrede en troost, welke Lea kende, die als met opgeheven handen voor de poort der genade stond, bedelende om de groote gave, het eeuwig Godsgeschenk, waarop zij — smeekeling — hoopte. Rebekka was zich nog maar half bewust van hetgeen haar ontbrak. Toch lag ook voor haar de groote Godsgave gereed; op Zijn tijd zou zij haar deelachtig worden.

HOOFDSTUK XI.

Het voetspoor van den Herder.

Juffrouw Rudelse maakte zich klaar om uit te gaan, want het was goed weer. Al lang was zij van plan geweest, Rebekka te bezoeken. Zij wist wel van haar dochttertje, dat deze gewoonlijk den geheelen dag op de markt vertoefde, doch zij rekende er mee, dat het Vrijdag was en dat de Sabbat vroeg inviel. Eerst had zij nog eenige boodschappen in de stad te doen en dan zou zij naar Rebekka gaan. Maria zou na schooltijd bij een vriendinnetje, dat jarig was, gaan theedrinken en daar zou haar moe-

der haar komen afhalen om samen naar huis te gaan.

Juffrouw Rudelse kwam anders nooit in de Jodenbuurt, maar nu was zij toch wel een beetje nieuwsgierig om te zien, hoe de kinderen Praag behuisd waren. Zij nam in haar tasch het een en ander mee, waarvan zij vermoedde, dat het hun welkom zou zijn. Tot haar plan behoorde ook een kijkje op de markt, waarvan Marie haar verteld had, dat het er zoo aardig en gezellig toeling.

In een opgewekte stemming verliet zij haar woning en rustig van haar uitstapje genietend volgde zij den zonnigen weg naar de stad. Maar al wandelende begon zij na te denken over het bezoek, waartoe zij op pad was. Zij wist, dat haar dochter het Bijbeltje bij Rebekka achtergelaten had om er in te lezen, en nu was zij benieuwd, of het Jodinnetje dit werkelijk had gedaan, en met welke gevolgen.

De barones van Buitenlust, die veel deed op liefdadig gebied en ook den arbeid onder Israël een goed hart toedroeg, zou ongetwijfeld belang stellen in hetgeen zij nu ging doen, indien zij daarvan hoorde. Maar zij had deze dame in de laatste weken gesproken noch gezien, daar zij weer lijdende was aan rheumatiek en op raad van den dokter, gelijk de gezelschapsjuffrouw, die wel eens op Parkzicht inliep, medegedeeld had, haar kamer niet verlaten mocht. En juffrouw Rudelse had geen enkele aanleiding voor een bezoek op Buitenlust gehad. Wel nam zij zich voor bij de eerste ontmoeting met de barones het gesprek op haar kennismaking met het Joodsche meisje te

brengen. De barones zou daar zeker gaarne van hooren. En juffrouw Rudelse was op haar goedkeuring bijzonder gesteld. Of ze er dan niet aan dacht, dat zij, door Rebekka op te zoeken, het voetspoor volgde van den Goeden Herder, die eenmaal gesproken heeft: „Ga uit in de wegen en heggen, en dwing ze in te komen, opdat Mijn huis vol worde,” en die Zelf was uitgegaan tot de verloren schapen van het huis Israëls om die te zoeken en zalig te maken? Mocht zij al niet met zoovele woorden zich daar rekenschap van geven, toch volgde juffrouw Rudelse wel inderdaad het voetspoor van Hem, dien zij ook als haar Herder had liefgekegen. Ja, het was een heerlijke zending, die zij ging volbrengen.

Toen zij haar boodschappen gedaan had en Rebekka's woning opzocht, was deze nog niet thuis. Lea stond juist achter de toonbank in het winkeltje en zag de vreemde dame zoekend rondkijken. Terstond vermoedde zij, wie dat wezen kon, en met een kleur van verrassing op haar gelaat, liep zij den winkel uit, op juffrouw Rudelse toe.

„Moet u misschien bij Rebekka Praag zijn?” vroeg zij beleefd en vriendelijk. Meewarig sloeg de bezoekerster de kleine, gebrekkige gestalte voor haar gade en gaf een bevestigend antwoord op haar vraag.

„Ik geloof, dat Rebekka nog niet thuis is, maar als u zoolang bij mij in huis wilt komen en op haar wachten, zal zij wel dadelijk komen; want de markt loopt ten einde.”

De juffrouw wilde dat gaarne doen en stapte het winkeltje binnen.

„Je hebt hier heel wat boeken,” begon zij op vriendelijken toon het gesprek.

„O ja,” zei Lea, „het is een heele schat; zij behooren aan mijn broeder, die ook nog niet terug is van de markt, waar hij een stalletje met boeken heeft. Ik pas ondertusschen op den winkel en op grootvader.”

Zij was inmiddels haar bezoekerster voorgegaan naar het achterkamertje, waar de oude man zat te dutten in zijn rieten stoel. Hij had een rooden zakdoek over zijn gezicht gespreid en zijn snuifdoos en pijp stonden op tafel voor hem vlak onder zijn bereik. Juffrouw Rudelse beproefde maar niet hem wakker te maken; op gedempten toon vervolgde zij echter haar gesprek met Lea en al spoedig begreep zij, dat deze de vriendin was van Rebekka en alles wist van het bezoek, door haar dochttertje bij de laatste afgelegd, en van het Bijbeltje, door Maria aan haar geleend. Met tranen in de oogen vertelde Lea, hoe zij te zamen daarin gelezen hadden en welk een gezegende uitwerking dit had gehad voor haar eigen hart. Juffrouw Rudelse's hart klopte daarbij van blijde aandoening en haar gelaat teekende groote ontroering. Nu, op dit oogenblik, zag zij zeer duidelijk de schreden van den Goeden Herder, waarin Deze haar had geleid tot Zijn verlorene en dwalende schapen uit het oude volk. Zij begreep, dat hier werk voor haar was om te doen. En zij erkende met dankbaarheid, dat Hij zelf de aarde reeds had omgeploegd, waarin haar dochttertje het eerste zaad had doen vallen, terwijl zij nu geroepen werd, dien grond te bevochtigen en

nat te maken. Zij gevoelde zich het aarden vat, door den Hemelschen Hovenier gebruikt om het kostbare levende water aan de dorstende lippen te brengen. Zij had zich voorgesteld alleen Rebekka op te zoeken en zij vond er twee, tot wie de Meester haar zond. Zij was een gevoelige vrouw met een zacht gemoed en een hart van een moeder. Die ongelukkige stumperd daar voor haar, die arme misdeelde, bezat ook al geen moeder meer en moest alle aardsche liefde derven, overdacht zij met smart. En nu begon zij tot Lea te spreken over de opzoekende liefde van den Goeden Herder, die Zijn leven gesteld heeft voor de verloren schapen van het huis Israëls in de allereerste plaats; over Zijn medelijdend Hoogepriesterlijk hart, 'twelk even menschelijk in zijn voelen was als van een onzer, en over de volkomen verzoening, door Hem aangebracht. Zoo spraken zij te zamen, totdat het meer dan tijd werd ook Rebekka op te zoeken, die inmiddels thuisgekomen was.

Toen juffrouw Rudelse dien middag met haar dochttertje huiswaarts keerde, was het met een groot gevoel van dankbaarheid in haar hart; want ook het bezoek bij Rebekka was haar tot bemoediging geweest. Duidelijk zag zij het voetspoor van den Herder glanzen in het licht van Zijn opzoekende liefde en erbarmende genade. Hij had haar op Zijn eigen weg geplaatst en haar een groot werk te doen gegeven.

HOOFDSTUK XII.

In Hem één.

Toen juffrouw Rudelse Rebekka verliet, had zij de afspraak gemaakt, dat deze met de beide kleine kinderen en met Lea haar den eerstvolgenden Zondag bezoeken zou. Zij waren toen allen op Parkzicht bij elkaar geweest en hadden daar een gezegenden middag doorgebracht. En sedert was er tusschen Maria, de jonge Christin, en de Israëlietische weezen een hechte vriendschapsband ontstaan en hadden zij elkander meermalen weergezien. Maria kwam herhaalde malen niet slechts bij Rebekka, maar ook bij Lea aan huis. Haar stil, kinderlijk vertrouwend geloof, dat eenvoudig de waarheden der Schrift aannam, zonder weifeling of schroom, straalde een blijmoedigheid uit, welke haar invloed had op elk, die met haar in aanraking kwam. Zoo werd het godvruchtige kind, hetwelk van jongsaf in de Schrift was onderwezen, een lichtende ster voor onze twee Jodinnetjes. Lea zag tot haar op als tot een wezentje van hoogere orde. Het scheen haar toe, alsof het kind, dat den naam van Christus droeg, zeer nauw met haren Heer en Heiland in gemeenschap stond.

Lea's grootvader scheen meestal te slapen, als Maria bij haar was. Steeds zat hij, met den zakdoek over het gelaat gespreid, zoolang de jonge bezoekerster in de kamer was, zonder zich te roeren op zijn stoel. Met hoeveel liefde en

eerbiedige, heilige vereering sprak Maria over Hem, dien zij liefhad en wenschte te dienen. Lea zat dan meestal met diepe ontroering aandachtig stil te luisteren; zij hing dan aan Maria's lippen. Er bestond nu geen verschil meer tusschen haar in geloof en gezindheid; zij waren één in haar beider Heer.

Maria, die zelf geen zusters bezat, koesterde een warme genegenheid voor Rebekka en Lea, met wie zij omging als waren zij verwanten, terwijl zij ook veel hield van Eva en Benjamin, aan wie zij lieve versjes leerde en verhalen deed van den schoonen Hemel, waar het altijd licht is en waar niemand zich eenzaam, ziek of droevig gevoelt. Zij was vroolijk en levendig van aard en stelde belang in de kleinste bijzonderheden ook van Rebekka's bedrijf. Wat zij maar even missen kon van haar eigen kleine bezittingen, als kinderboeken en speelgoed, verhuisde naar Rebekka's kamertje. Ook haalde zij haar moeder dikwijls over tot het geven van grootere dingen, die nuttig voor de weezen konden zijn. Natuurlijk werd Lea niet vergeten. Menige versnapering, voor Maria bestemd, werd een geschenk voor Lea. Zoo werd Maria meer en meer de zonnestraal, die het donkere boekwinkeltje voor haar met nieuwen glans en nieuwe vroolijkheid vervulde.

Ook voor de volkrijke buurt bleven de bezoeken van het Christenmeisje niet verborgen. Doch daar zij steeds vriendelijke groeten met de bewoners wisselde, nam men geen aanstoot aan haar en liet men haar zonder opmerkingen rustig haar gang gaan. Men vermoedde ook niet, welk kostbaar Hemelsch manna zij in

zich omdroeg en meebracht, waar zij kwam.

Lea erkende zichzelf thans als een volgeling van Hem, die tijdens Zijn omwandeling op aarde tot haar eigen volk had behoord. Haar geloof had echter nog de vuurproef niet doorstaan. Zij bezat het licht nog onder dekorenmaat.

En Rebekka? Ook haar hart had het nieuwe leven in zich opgenomen, hetwelk zich echter langzamer ontplooiden dan bij Lea. Evenmin als deze durfde zij er nog voor uitkomen. Zelfs met Emmanuël sprak zij er niet over, uit vrees dat hij in de buurt bekend zou maken, dat zij een afvallige, een Christin, was geworden. Tegen niets zag zij zoozeer op als tegen smaad en verguizing van haar eigen volk. De genade, die zij niet noodig had, zoolang zij niet op de proef werd gesteld, zou haar echter in de ure der beproefing niet onthouden worden.

Voorloopig gevoelden de beide Jodinnetjes zich met het Christenmeisje evenwel één in haar aller Hoofd en Heer.

HOOFDSTUK XIII.

Het werk van den Meester.

De winter was voorbij gegaan en het was lente geworden. Alles daarbuiten stond in blad en bloei en vertoonde sporen van nieuw leven. Menig wandelaar, die den Landweg volgde, hield stil voor het ijzeren hek, dat toegang tot Parkzicht verleende, om een oogenblik te genieten van den vredigen indruk, dien de op-

zichterswoning maakte; en niet weinigen be-
nijdden in stilte de bewoners, die daar zoo
rustig leefden te midden van zulk een lieflijke,
schilderachtige omgeving. Hoe gelukkig moes-
ten die menschen zijn en zich gevoelen, zoo
ver weg van het rumoer der groote, drukke
stad in kalme afzondering te leven, midden in
de bloeiende natuur! Kon daar voor hen nog
iets te wenschen overblijven?

En toch, wie een blik had kunnen werpen
binnen de muren van dat landelijke, schilder-
achtige huis, zou gezien hebben, hoe op de
aangezichten der bewoners zorg en kommer
zich afteekenden; want te midden van al die
ontluikende bloemenpracht lag daareen schoone
bloem ter neer, wier stengel geknakt was in
den lentebloei van haar jeugdig, hoopvol leven.
Maria Rudelse was ziek, zwaar ziek. Genees-
kundige hulp, ook de kostbaarste, schoot hier
te kort. Zelfs voor het goud, dat de barones
van Buitenlust gaarne beschikbaar stelde, was
het kruid niet te koop, 'twelk de lieve kranke
weder oprichten kon. Alle middelen, die de
kunst had voorgeschreven, waren door de
ouders aangewend; niets had mogen baten.
Zij waren nu nog slechts bedacht op wat het
leven voor de lijderes veraangenamen kon.

Van dag tot dag werd de zieke minder, on-
danks korte vleugjes van herstel. Zij leed wel
geen bepaalde pijn, doch klaagde onophoudelijk
over moeheid. Rust, dat was het eenige, waar-
naar zij verlangde. Voor een raam der woon-
kamer, met witte en paarse dagbloemen om-
rankt, die tegen het kozijn opklommen, lag ze,
zelve een dagbloem gelijk in haar kortstondigen

bloei, het tengere lichaam in een wit, wollen kleedje gehuld, de weelderige gouden lokken los over het zwart fluweelen kussen verspreid, met de blauwe oogen naar het groen daarbuiten en den helderen hemel daarboven gekeerd. Op een tafeltje in de nabijheid, waarover een wit kleedje lag, stond een vaas met geurende rozen en daarnevens lag haar eigen kleine Bijbel, meestal opengeslagen bij het Boek der Openbaring; want zij was het zich wel bewust, dat haar jonge leven ten einde spoedde en dat zij weldra de Stad met de Gouden Poorten zou betreden, waarvan de Apostel spreekt. Zij sprak niet veel, maar bestendig rustte een vredige glimlach op het gezichtje, zoo lieflijk in haar verwelkende schoonheid. Dat verraderlijke bloesje, hetwelk haar steeds zoo lief had gestaan en dat zoo menig oog had bekoord, was slechts een bedrieglijke schijn van gezondheid geweest; want juist daarin vertoonde zich het merkteken harer kwaal. Haar ouders zagen haar als aan hun handen ontglippen en in radelooze, hopelooze smart stapte de vader dikwijls in het schemeravonduur de tuinpaden op en neer onder het donkere geboomte. Hoe werd zijn geloof nu beproefd, evenals dat van den aartsvader Abraham, of het zou blijken, wel van het zuiverste goud te zijn! Was hij ook bereid, zijn ooilam, zijn eenig dochttertje, op het altaar te leggen, nu God dat van hem eischte?

En de moeder? In de stille binnenkamer neergeknield, zuchtte zij tot Hem, die het doode kind eenmaal in het leven weerge-roepen had.

De smart van haar ouders maakte Maria

dikwijls onrustig. Doch wanneer de barones haar bezocht, hetgeen deze dikwijls deed, en haar bloemen bracht, en uit Gods Woord voorlas, dan klaarde de schaduw, die door de smart harer ouders zich soms afspiegelde op haar gelaat, weder op.

„Het is niet om mijzelf, mevrouw, dat ik gaarne hier zou blijven, o neen,” zeide zij zacht en ernstig. „’t Is alleen om vader en om moeder, en om George, mijn broer, die ver weg is en als hij thuiskomt mij niet meer hier zal vinden.”

’t Was op een zonnigen achtermiddag, dat de barones naast haar sofa zat en zij met een peinzende uitdrukking in haar blauwe oogen naar deze opzag.

„Ik zou wel gaarne willen heengaan, als ik hen maar niet behoefde achter te laten.”

„Mijn lief kind,” antwoordde de dame geïroerd, „er is Een, die machtig is hen te troosten in hun smart.”

„Ja,” fluisterde Maria, „de Heere Jezus, de Groote Heelmeester.”

De barones knikte.

„Je mag vertrouwen, dat Hij zulks doen zal, lieve!”

Maria stemde toe.

„Maar daar is nog iets,” ging zij langzaam voort met zwakke stem, „dat mij op het hart weegt. Het is, dat ik mijn werk moet achterlaten, terwijl het nog niet af is.”

„Welk werk bedoel je, mijn kind? Zeg het mij maar. Misschien kan ik het voor je doen,” beloofde mevrouw met trillende lippen.

„U zou het beter kunnen doen dan ik het

vermocht," glimlachte Maria tevreden. „Mag ik u mijn werk overdragen?"

„Gaarne, lief kind! Ik zal het zoo goed mogelijk zien te volbrengen, dat beloof ik je."

Er verspreidde zich een zachte glans over het vermagerde gezichtje. Zij vouwde de tengere witte handjes samen op het dek.

„Ik had gedacht," kwam er peinzend, „en gehoopt, dat mijn Heiland mij, als ik ouder en wijzer zou geworden zijn, veel werk zou hebben gegeven om voor Hem te doen."

„Wat voor werk bedoel je, lieve?"

„Anderen voor Hem te winnen en tot Hem te brengen," zei Maria met een zucht.

„Waarom dacht je dat?" vroeg de barones met warme belangstelling.

„Omdat Hij mij reeds eenig werk in dien geest had opgelegd; en nu, juist nu, moet ik het nederleggen. Ik vrees, dat Hij mij niet waardig oordeelt in Zijn wijngaard werk te doen." En een donkere schaduw gleed over haar gezichtje.

„Mijn lief, lief kind!" zei de barones, die diep geroerd was, terwijl haar hand streelend over de glanzende lokken gleed, welke over het kussen afhingen. „Je weet toch wel uit de gelijkenis van de arbeiders in den wijngaard, die kwamen om hun loon te ontvangen? Die maar zeer kort gearbeid hadden, ontvingen hetzelfde loon als zij, die de lasten en de hitte des daags gedragen en den ganschen dag gewerkt hadden. Het komt niet aan op den langeren of korteren tijd, maar op de trouw, waarmede wij des Meesters werk volbrengen en de ons opgelegde taak verrichten. Het loon der eersten was gelijk

aan dat der laatsten. Maar nu heb je nog niet verteld van het werk, dat je aan mij overdragen wilt. Wijs het mij slechts aan en ik hoop het getrouw te volbrengen in des Heeren kracht. Doch je bent nu te vermoeid. Zeg het mij maar een anderen keer."

"Ja, ik zal het u gaarne aanwijzen," beloofde Maria met een zachten glimlach. "Ik ben blijde, mevrouw, dat u het werk overneemt. Dan kan ik geruster heengaan."

HOOFDSTUK XIV.

Alles voor Hem.

't Was op Maria's uitdrukkelijk verlangen, dat Rebekka en Lea zich op zekeren achtermiddag bij haar bevonden. Zij gevoelde zich dien dag bijzonder wel. De heer Rudelse had Rebekka een boodschap gezonden op de markt en deze was, terstond nadat zij haar stalletje had opgeruimd, Lea gaan halen. Sinds eenigen tijd wist Jozef Mortier van den vriendschappelijken omgang zijner zuster met het Christenmeisje. Maar daar Lea nooit over godsdienstige onderwerpen sprak, liet het hem vrijwel koud.

Lea had meermalen met Rebekka Maria bezocht tijdens het begin harer ziekte, en met innige smart, doch ook met een levende hoop, zagen beiden uit naar herstel voor de kranke. Dagelijks gedachten zij haar in het gebed. Er

waren echter tijden gekomen, dat Maria in het geheel geen bezoek kon ontvangen, omdat haar dit te veel vermoeide. Dan lag zij het grootste gedeelte van den dag te sluimeren in de donker gemaakte kamer. Juffrouw Rudelse hield de meisjes echter voortdurend op de hoogte van den toestand harer dochter. Maar nu waren zij aan het ziekbed ontboden. Rebekka bracht Eva en Benjamin zoolang bij haar benedenburen, die ook beloofden op Emma-nuël te letten, als deze thuiskwam, en hem van eten te voorzien. Lea had haar broer doen weten, dat zij bij de zieke was geroepen. Jozef was dus thuis moeten komen, wijl grootvader en de winkel niet alleen konden worden gelaten.

't Was een mooie zonnige middag, toen Lea en Rebekka het hek van Parkzicht doorgingen. Het zonlicht speelde op bloem en blad en goot een gouden glans over de paden in den tuin. Maria lag buiten op een rustbank, van kussens omgeven, onder den grooten kastanje, die met zijn breede bladerkruin haar overschaduwde. Zacht murmelde het beekje ter zijde van het huis, de vogels zongen op twijg en tak, alles daarbuiten ademde vrede en diepe, heilige rust. De overgang van het drukke stads- en marktgewoel in de stille afzondering der verhevene natuur maakte op Rebekka een diepen indruk. Heimwee naar een hooger, beter leven dan zij tot nog toe gekend had, kwam bij haar op. Zij gevoelde maar al te wel de groote tegenstelling van haar eigen armelijk, nietig bestaan met de omgeving, waarin zij zich thans bevond. Een plechtige sabbatsvrede scheen haar te omgeven. 't Was of in het ruischen en rit-

selen der bladeren, door een zacht koeltje bewogen, een liefkoozende hand haar vermoeide voorhoofd streelde en zorg en kommer van haar afnam.

Een vriendelijke glimlach van de jonge zieke, even zacht en schoon als het spelende zonlicht, begroette de beide meisjes.

„Ik ben blij, dat jelui gekomen zijt,” sprak Maria, haar teere handje uitstreckende, „komt dicht bij mij, want ik heb naar jelui verlangd.”

En nu begon Maria te spreken over haar naderend einde, haar heengaan naar den Hemel, en de groote blijdschap, die zij gevoelde, nu zij wist, dat zij spoedig bij haar Heer en Heiland zou zijn.

„En nietwaar,” zeide zij, „jelui zult mijn moeder dikwijls bezoeken en haar vertroosten, als ik in den Hemel ben? Ik ga maar een weinigje vooruit; want wij zullen eenmaal weder bij elkander zijn en dan voor eeuwig. En nu wilde ik jelui zelf nog een gedachtenis geven. Rebekka krijgt mijn Bijbeltje en Lea mijn Psalm- en liederboeken. Moeder zal jelui later nog meer van mij geven, maar dat wilde ik je persoonlijk schenken met een lok van mijn haar. Je zult immers in liefde aan mij blijven denken, nietwaar, als ik zal zijn heengegaan, ook als je in zorg en droefheid geraakt terwille van het geloof? Er is iets, dat mij zegt, dat dit niet voor jelui uitblijven zal. Weest echter beiden getrouw en hebt alles, alles over voor Hem, die alles, ja Zijn eigen bloed over had voor ons. Alles voor Hem, dat moet jelui beider levensleus zijn. Denkt er aan, dat Hij gezegd heeft: „Zoo wie achter Mij wil

komen, die neme zijn kruis op en volg Mij. En zoo wie Mij belijden zal voor de menschen, dien zal Ik ook belijden voor Mijn Vader, die in de Hemelen is." En hoort, wat de Koning nog meer zegt: „Die overwint, Ik zal hem geven een witten keursteen, en op dien keursteen een nieuwen naam geschreven, welke niemand kent dan die hem ontvangt." Denkt eens aan, een witten keursteen met een nieuwen naam te ontvangen van Hem, indien wij alles prijs geven en overhebben voor Hem!"

HOOFDSTUK XV.

Overgedragen.

Ginds, waar langs bosch en bloemen
't Spieglen beekje stroomt,
En 't moede hart in d' avond
Vrede en Hemel droomt,
Daar mocht Maria wonen,
Jong, en rein, en goed;
Lust en vreugd van die haar kenden
Door haar vroom gemoed.

Ruisch, loover; murmelt, golfjes;
Stemt in 't treurlied mee;
't Zal Maria niet meer storen:
God gaf haar den vree.

Hoe plechtig in de stilte
Klinkt de kerkkloktoon:
Gedenk, o mensch, de ruste,
U van God geboën.
Op 't sterfbed klonk Maria
't Woord in oor en hart;
Ruste vond hier haar geweten,
Rust in stervenssmart.

Ruisch, loover; murmelt, golfjes;
 Stemt in 't treurlied mee;
 't Zal Maria niet meer storen:
 God gaf haar den vree.

Kom, steun mij, lieve moeder;
 Zie nog eens mijn oog
 Het zilvergroen der wilgen,
 't Hemelblauw omhoog.
 'k Hoor stemmen, lieve moeder,
 Uit Gods heiligdom;
 Ik zie engelen, engelen nooden:
 „Kom, Maria! Kom!”

Ruisch, loover; murmelt, golfjes;
 Stemt in 't treurlied mee;
 't Zal Maria niet meer storen:
 God gaf haar den vree.

Ja, Maria was heengegaan. Heengegaan, om voor altoos te wonen bij de Engelen Gods en mede te stemmen in het lied der verlostten. Nu knielde zij aan de voeten van Hem, dien zij als kind hier op aarde had gediend en liefgehad en die haar zoo vroeg reeds verwaardigd had te schitteren als een parel in Zijn kroon. Haar stoffelijk omhulsel was ter ruste gelegd op den stillen doodenakker, dicht in de nabijheid harer woning, onder het lommer van het oud geboomte. Haar werk rustte niet. Dat werd voortgezet. Zij had het overgedragen aan de barones. Het bestond in de zorg voor Rebekka en haar gezin en Lea, met wie zij zulk een diep medelijden had gevoeld en die zij nu moest achterlaten. 's Daags voor haar verscheiden had ze de barones laten verzoeken bij haar te komen. Lea en Rebekka waren ook ontboden. Met de uitgeteerde hand op dezen wijzende, fluisterde zij, met een onbeschrijflijke uitdrukking van smeekend ver-

langen in de groote schitterde oogen: „Om Christus' wil, onzen Heiland, draag ik ze aan u over. Zij zijn mijn onvoltooide werk. Ik vermag niets meer voor haar te doen. Doe u het in mijn plaats. En de Meester geve u eenmaal het volle loon.”

„Amen!”

Dat eene woord uit den mond der barones was de stervende genoeg. Een onuitsprekelijk schoone glans verspreidde zich over het stervende gelaat, terwijl een zachte glimlach zich legerde om den kleinen, bleeken mond. De barones zag het en groote tranen welden op in haar oogen. Een rijk gevoel van voldoening vervulde haar hart, nu zij zag, hoe deze jeugdige dienstmaagd des Heeren vol vertrouwen haar den arbeid overgaf, die aan haar stervende hand ontgleed.

„Ik zal er voor zorgen, mijn kind; leg je hoofdje daar maar gerust op neder. Om den wil van onzen gezegenden Heiland en uit liefde voor jou, Zijn dierbaar kind, neem ik ze in mijn bescherming, zooals ik bid, dat ik eenmaal in Gods Vaderhuis mag worden opgenomen, als de ure van mijn heengaan slaat.”

Nadat zij de beide meisjes met een kus afscheid van Maria had doen nemen, bracht zij ze naar haar eigen huis om ernstige en vertroostende woorden tot ze te spreken en hun te wijzen naar dat heerlijke oord, waar de jeugdige lijderes nu weldra zou zijn opgenomen. Ook beloofde zij, Rebekka en Lea te zullen komen opzoeken, nadat Maria zou zijn heengegaan.

De deftige, adellijke dame gevoelde, dat, in-

dien zij het haar opgelegde werk voor den Meester goed wilde doen, zij evenals de Heer zelf persoonlijk moest afdalen in de diepten van armoede, ellende en troosteloos leven. Zij was zich bewust een discipelin te zijn van Jezus, doch tot nog toe, hoewel zij veel gaf en steunde om Zijnentwil, was zij nog nooit zelf afgedaald in de diepste diepten van menschelijk wee. En dat wilde zij nu gaan doen. Het sterfbed van het lieve kind, dat zij van haar geboorte af gekend had en bemind, had haar een inzicht doen krijgen in den arbeid in Gods Koninkrijk, dat haar tot nog toe had ontbroken. Nimmer te voren was zij zelf in de stulpen en hutten der armen ingegaan; zij had dit altijd door anderen laten doen. Maar het gebod luidde bepaald: „Ga uit! Ga uit in de wegen en heggen”. Dat gebod was persoonlijk. Maria, de jeugdige Maria had dit verstaan en was haar, de oudere Christin, daarin voorgaan.

Dien avond zat de barones nog laat op in haar ruim en deftig slaapvertrek. 't Was reeds middernacht en nog steeds brandden de kaarsen aan haar toilettafel. Daarop lag haar Bijbel opengeslagen bij de plaats, die haar blijkbaar zooveel te denken gaf. De hoeken der kamer lagen geheel in het donker. Maar toen zij haar bleek gelaat met de droeve oogen, die van aandoening vochtig waren, opsloeg van haar lectuur, was het haar alsof uit den donkeren hoek daar voor haar een gelaat haar tegenstraalde met een bleeken gloriekrans om de met doornen gekwetste slapen, hetwelk haar met een goedkeurenden glimlach van verre

zacht tegenglansde. Ontroerd vouwde zij de handen en boog het hoofd, en er vielen tranen op het Bijbelboek, dat voor haar lag. Nu begreep zij eerst recht den geheelen omvang van het haar overgedragen werk, hetwelk zij zoo gewillig had aanvaard. Een nieuw verschiet deed zich op voor haar blik, en een oogenblik later lag zij in den geest geknield aan de doorboorde voeten van haren Heere, om van Hem nog meer en beter inzicht te verkrijgen in de taak, die door Maria haar was overgedragen.

HOOFDSTUK XVI.

In het vuur der beproeving.

Droeg Maria's sterven voor de barones rijke vrucht, daar het haar verder bracht op den weg des levens, ook voor Rebekka en Lea was het tot een grooten zegen. Zij begonnen nu beiden in te zien, dat over den Heiland te zwijgen gelijkstond met Hem te verloochenen en dat zij geroepen waren voor Zijn Naam uit te komen in de omgeving, waarin zij verkeerden. Toen zij van het sterfbed terugkeerden, spraken zij daarover lang en ernstig met elkander en namen een kloek besluit. Voortaan wilden zij rond voor haar nieuwe overtuiging uitkomen.

Diep onder den indruk van hetgeen zij doorleefd had, trad Lea haar woning binnen, nadat

zij Rebekka naar boven had zien gaan. Jozef zat, zooals gewoonlijk 's avonds, tegenover zijn grootvader aan de tafel en zag er vermoeid uit. Het eerste, waarmee hij zijn zuster begroette, was een verwijt over haar lang uitblijven. Nu vertelde Lea van het afscheid, hetwelk zij van de stervende Maria had genomen, die zij op aarde wel nimmer zou weerzien. Bij die mededeeling barstte zij in tranen uit.

„Je bent een zottin,” riep hij boos uit, „wat heb jij je het sterven van een Christin zoo aan te trekken? Wat behoefde jij je met haar in te laten en je te bemoeien met dingen, die je niet aangaan? Houd je liever aan ons eigen volk, zij zullen je nog afvallig maken, die gôjim's.”

„Ik weet niet, wat je bedoelt,” zei Lea, schreiend de handen van haar gelaat nemende en haar oogen afvegende. „Wanneer je met afvallig worden soms meent, dat ik den Heere Jezus heb aangenomen, dan heb je het bij het rechte eind. Ik weet nu heel zeker, dat Jezus Christus, die door ons volk verworpen wordt, de ware Messias is, de Koning Israëls. Ik heb het zelf gelezen in onze eigene profeten, en die liegen niet, gelijk je weet.”

Haar broeder staarde haar aan met een verbijsterden blik, alsof een plotselinge ramp hem getroffen had. Toen vloog hij in wilde drift tegen haar op.

„Je raast,” schreeuwde hij, „je bent in de war, ik wil niet naar je luisteren. Ga naar bed; ik denk dat je droomt. Je moet uitslapen.”

Hij was krijtwit en zag er uit om bang voor te worden, zij wilde nog wat zeggen, maar

hij stopte zijn ooren dicht, liep den winkel uit en sloeg met een smak de deur in het slot, zoodat zij er niet uitkon.

Lea bleef verbluft midden in de kamer staan. Daar zat de oude grootvader, die dreigend de hand tegen haar ophief en allerlei scheldwoorden naar haar hoofd slingerde. Zij ging aan het einde der tafel zitten, doch toen stond de oude man op, greep een zwaren tabakspot, die vlak voor het grijpen stond en wilde haar dezen naar het hoofd werpen. Lea zag echter het gevaar aankomen en wist het nog intijds te ontwijken. Zij verliet de kamer, ging met onzekere stappen het bouwvallige trapje op, dat naar haar slaapvertrek voerde, en bereikte dit in veiligheid. Zij deed de deur zachtjes dicht en draaide den sleutel om. Zij begaf zich echter niet naar bed, maar bleef angstig op den rand van haar ledikant zitten in afwachting van de dingen, die nog komen zouden. Al de gebeurtenissen van dien avond gingen nog eens aan haar geest voorbij. Daar ginds in de verte lag het lieve Christenkind te sterven, dat haar den weg ten Hemel had gewezen. Zij blikte nog eenmaal in de zachte oogen, die haar vol teedere liefde tegenlachten, en de tranen begonnen rijkelijk te vloeien. Zij durfde zich niet ontkleeden en naar bed gaan, bevreesd als zij was voor den toorn haars broeders als hij thuis zou komen. Maar wat er ook in haar ziel omging, één ding stond onomstootelijk vast voor haar bewustzijn: het zou er nu voor haar op aankomen standvastig en getrouw te zijn in het belijden van den Heiland. Zij legde de klamme handen bevende samen

en zond in stilte een innig gebed op ten Hemel om geduld en kracht tot dragen voor alles wat over haar komen mocht.

En terwijl de arme Lea in haar schamele bovenkamer smeekte en bad, lag tegelijkertijd voor denzelfden troon der genade de rijke barones geknield, hulp afbiddende voor het misdeelde Jodenkind, dat wellicht een moeilijke vuurproef zou hebben te doorstaan. Weinig wist zij, dat het vuur reeds opvlamde om haar heen.

Toen Jozef ruim een uur later naar huis terugkeerde, was zijn stemming er niet op verbeterd. En zijn woede steeg ten top, toen hij van zijn grootvader hoorde van al de gesprekken, door Maria met Lea in hun eigen kamer gevoerd, van welke hij schijnbaar slapend in werkelijkheid een aandachtig toehoorder was geweest. Het had er veel van, alsof de vijandschap tegen den Christus en Zijn volgelingen het half uitgebluschte verstand van den ouden man deed ophelderen. Jozef kreeg tenminste zooveel te hooren, dat hij op staanden voet naar boven vloog en Lea gebod het huis te verlaten, daar hij zijn woning niet met een afvallige wilde deelen.

Bevend over al haar leden, doch met innerlijke geestkracht beziel, voldeed Lea aan dat bevel en verliet in het middernachtelijk uur de ouderlijke woning, welke haar een schuilplaats was geweest van haar geboorte afaan. Jozef sloeg de deur achter haar dicht en grendelde ze stevig toe.

Bij Rebekka stond de voordeur nog open, omdat een bewoner van twee hoog nog

thuiskomen moest. Lea klom dus haastig de trap op en zocht voor dien nacht een onderkomen bij haar vriendin, wie zij alles meedeelde, wat had plaatsgehad.

„Dat is het begin van het vuur der beproeving, Lea,” zei Rebekka, „waarvan de dame tot ons sprak. Het is eerder gekomen dan wij dachten.”

HOOFDSTUK XVII.

De nieuwe Naam.

't Was weldra de geheele buurt door bekend, dat Rebekka en Lea gemeenschap met den Christus hielden. Bijna de geheele Jodenbuurt liep te hoop om door beleedigingen, scheldwoorden en allerlei onaangenaamheden hun vijandschap jegens de beide meisjes te doen blijken; wanneer zij zich buiten vertoonden, werd er meermalen met steenen en straatvuil naar haar geworpen. Men meed Rebekka, alsof zij door een verachtelijke ziekte was aangetast, en diegenen onder haar volk, die vroeger medelijden met de arme Lea hadden betoond, waren thans het felst in hun haat en het hardnekkigst in hun vijandschap. Gelukkig, dat de beide meisjes nu steun vonden bij elkander en haar gemeenschappelijk geloof konden versterken met troostrijke aanhalingen uit Gods Woord. Haar toestand begon echter langzamerhand ondraaglijk te

worden. De huisbaas zei Rebekka de huur op en nergens in de buurt kon zij een andere woning krijgen. Niemand wilde met haar onder één dak verkeerén. Jozef Mortier was zóó verbitterd jegens zijn zuster, dat hij gezworen had haar nooit meer als zijn nabestaande te zullen erkennen.

In dien tusschentijd was Maria Rudelse naar haar laatste rustplaats gebracht. De barones, die met de bedroefde ouders' meetreurde, had zich den dood van het geliefde kind zóózeer aange trokken, dat zij genoodzaakt was geweest, de eerste week daarop haar kamer te houden. Maar juist den laatsten dag, waarop Rebekka nog het gebruik had van haar eigen oude kamer, die zij nu met Lea deelde, hield aan den ingang van haar straat een eenvoudig rijtuig stil, waaruit een oude dame stapte, geheel in het zwart gekleed, die, na eenig rondkijken, weldra Rebekka's woning bereikte en zeer omzichtig naar boven begon te klimmen. 't Was niemand anders dan mevrouw de barones van Buitenlust, wier geest gedurende de dagen, dat zij haar kamer moest houden, steeds bezig geweest was met een plan, 'twelk zij ten uitvoer wenschte te brengen en dat de kinderen Praag betrof.

Niet weinig was de barones verwonderd, ook Lea bij haar vriendin aan te treffen. Weldra had zij daarvan evenwel de oorzaak vernomen; en toen zij nu ook hoorde, hoe allen op het punt stonden de woning te verlaten zonder dat zij wisten waarheen zich te wenden, nam zij dadelijk een grootsch en kloek besluit. Zij sprak de meisjes hartelijke woorden van liefde



Des Zondags bezoeken zij met juffrouw Rudelse dikwijls
het graf van Maria,.... blz. 78

en bemoediging toe en zeide, dat zij zich allen gereed moesten houden om tegen den avond vervoerd te kunnen worden. Zij wilde nu maar terstond naar huis terugkeeren met het eenvoudige huurrijtuig, dat zij genomen had, om geen noodeloos opzien te baren. Zij kon dan eerst nog eenige noodige beschikkingen maken en zou tegen een uur of zeven een grooter rijtuig zenden om alles te halen, — ook Lea. De weinige meubelstukken zouden door een paar mannen vervoerd en tot later opgeborgen worden bij den huisbewaarder op Buitenlust.

Na deze afspraak reed de barones naar huis om nog een en ander met de ouders van Maria te bespreken. En zoo gebeurde het, dat Lea bij het echtpaar Rudelse in huis kwam voorgoed en dat Rebekka met haar broertje en zusje daar tijdelijk opgenomen werd, totdat de barones iets anders voor hen vond. Dat andere kwam een eerste enig tijd later. Emmanuël, Benjamin en Eva werden in een opvoedingsgesticht geplaatst en Rebekka kwam als dienstmeisje op Buitenlust.

Lea is de rechterhand van juffrouw Rudelse in de huishouding geworden en vult zooveel mogelijk de groote leegte aan, door Maria achtergelaten, al kan zij die ook niet geheel vervullen. Maar de arme beroofde moeder vindt in Lea steeds een aandachtige toehoorderes, wanneer zij over haar vroeg gestorven dochter spreekt, en Lea zelf spreekt niet minder gaarne over haar, die in Gods hand het middel is geworden ook tot haar bekeering. Zij en Rebekka zien elkander bijna dagelijks. Des Zondags

bezoeken zij met juffrouw Rudelse dikwijls het graf van Maria, de jeugdige Christin, die voor haar een schijnend licht was geworden, hetwelk haar den weg naar Boven wees. Het geheele leven van de beide meisjes heeft thans een algeheele verandering ondergaan, maar wat beteekent dat bij den naam, dien zij nu drager, der hoogen, heiligen, dierbaren naam van „Christin”? Voorts leven zij in de hoopvolle verwachting aan het einde harer levensbaan van den Koning der koningen den toegezegden witten keursteen te ontvangen met den nieuwen naam daarop geschreven, welken niemand kent dan die hem ontvangt.
